

Ghid privind modificările introduse prin noul cod de procedură civilă privind drepturile cetățenilor

CUPRINS

I. Scurtă introducere. Istoric Cod de Procedură Civilă

II. Noul Cod de Procedură Civilă- scurtă prezentare

III. Privire comparativă- vechiul și noul Cod de Procedură Civilă

1. Cartea I. “Dispoziții generale”

- Acțiunea Civilă
- Participanții la procesul civil
 - Judecătorul. Incompatibilitatea
 - Părțile. Alte persoane care pot lua parte la judecată. Reprezentarea părților în judecată
- Competența instanțelor judecătorești
 - Competența materială
 - Competența teritorială
 - Conflictul de competență. Litispendența și conexitatea
 - Strămutarea proceselor
- Actele de procedură
 - Forma cererilor
 - Citarea și comunicarea actelor de procedură
 - Nulitatea actelor de procedură

2. Cartea a II-a. “Procedura contencioasă”

- Procedură în fața primei instanțe
 - Cererea de chemare în judecată
 - Întâmpinarea
 - Cererea reconvențională
- Judecata
 - Excepțiile procesuale
 - Probele: înscrisuri, martori, prezumții, expertiza, cercetarea la fața locului, mărturisirea, interogatoriul
 - Dezbateră în fond a procesului
 - Deliberarea și pronunțarea hotărârii
- Incidente procedurale
 - Renunțarea la judecată
 - Renunțarea la dreptul pretins
 - Suspendarea procesului
 - Perimarea cererii
- Hotărârile judecătorești
 - Denumirea, întocmirea și comunicarea hotărârii
 - Efectele hotărârii
 - Cheltuielile de judecată
- Căile de atac
 - Dispoziții generale
 - Apelul
 - Căile extraordinare de atac: Recursul, Contestația în anulare, Revizuirea
- Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare
 - Recursul în interesul legii

- Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept
- Contestația privind tergiversarea procesului

3. *Cartea a III-a. “Procedura necontencioasă judiciară”*

- Dispoziții generale
- Dispoziții speciale

4. *Cartea a IV-a. “Despre arbitraj”*

- Dispoziții generale
- Convenția arbitrală
- Tribunalul arbitral
- Procedura arbitrală
 - Sesizarea tribunalului arbitral
 - Judecata
 - Cheltuielile arbitrale
 - Hotărârea arbitrală
- Desființarea hotărârii arbitrale
- Executarea hotărârii arbitrale

5. *Cartea a V-a. “Despre executarea silită”*

- Dispoziții generale
 - Scopul și obiectul executării silite

- Titlul executoriu
- Participanții la executarea silită
- Efectuarea executării silite
- Prescripția dreptului de a obține executarea silită
- Contestația la executare
- Întoarcerea executării
- Urmărirea silită asupra bunurilor debitorului
 - Urmărirea mobilă
 - Urmărirea imobiliară
- Eliberarea și distribuirea sumelor realizate prin urmărirea silită
- Executarea silită directă

6. Cartea a VI-a. “Proceduri speciale”

- Procedura divorțului
 - Divorțul remediu (prin acordul soților/din motive de sănătate)
 - Divorțul din culpa soților
- Procedura punerii sub interdicție judecătorească
- Procedura de declarare a morții
- Măsuri asigurătorii și provizorii
 - Sechestrul asigurător
 - Poprirea asigurătorie
- Procedura partajului judiciar
- Procedura ordonanței președințiale
- Cererile posesorii
- Procedura ofertei de plată și consemnării
- Procedura cu privire la cererile de valoare

redușă

- Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept
- Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii
- Procedura refacerii înscrisurilor și hotărârilor dispărute

IV. Modele de cereri

V. Principii orizontale

VI. Despre proiect..

I. Scurtă introducere. Istoric Cod de Procedura Civilă

În aceeași perioadă cu apariția primului Cod Civil român, în 1864, tot Alexandru Ioan Cuza a promulgat și primul Cod de Procedură Civilă Roman. Merită să amintim cum arăta actul domnitorului Cuza:

“ALECSANDRU IOAN I,

Cu mila lui Dumnezeu și voința națională, Domnu Principatelor-Unite-Române. La toți de față și viitori sănătate. Vedenedu raportulu Ministrului Nostru Secretaru de Statu la Departamentului Justiției, Cultelor și Instrucțiunei publice, No. 29,879, pa lîngă care Ne supune spre întărire proiectului Codicelui de procedură civilă. Considerându votulu Adunării generale, datu în ședința de 21 lunie anul curentu. Considerându aprecierea Senatului României, dată în ședința de la 21 lunie. În virtutea Art. 14 din Convențiunea de la Parisu din 7/19 Augustu 1858, și a Art. 3 și 14 din Statutul de la 2/14 Iulie 1864. Amu sanctionatu și sanctionamu, amu promulgatu și promulgamu ce urmeda:

CODICE DE PROCEDURA CIVILE.

Cartea ANTEIA Despre judecatoriile de plasi (ocole) Titlul I Competința judecătorilor de plasi

Articolul 1 Judecătorii de plasi suntu competinti a judeca tote cererile în materii personale și mobiliare, în cea din urma instanța, pînă la valoarea de doue sute lei capitalu și interese, era cu apelu, pînă la valoarea de 1500 lei capitalu și interese.

Articolul 2 Judecătorii de plasi voru judeca, fără apelu, pînă la valoarea de 200 lei și cu apelu pînă la valoarea de 1500 lei:1. Contestațiunile dintre hotelari, ospatari, hangii, carciumari cu călătorii, ospetii sau musterii loru, pentru cheltuieli de ospatarie sau pretențiuni de pierdere totală ori parțială a obiectelor aduse în oteluri, hanuri sau carciumi.2. Contestațiunile dintre călători comisionari sau espeditori cu cărăușii sau intreprindatorii de transport, pentru intardierea, stricăciunea și pierderea obectelor transportate ori pentru plata prețului transportului.

Articolul 3 Judecătorii de plasi suntu competinti a judeca, în cea din urma instanța, pînă la valoarea de 200 lei, și cu apelu pînă la ori ce valoare:1. Cererile pentru vătămarea adusă de către omeni sau dobitoce tariniloru, holdeloru, fructelor și recoltelor.2. Cererile pentru curățirea santuriloru, canaluriloru de irigație, iazuriloru, gîrleloru, zagazuriloru (iezeturelor) cînd drepturile de proprietate sau de servitute nu suntu contestate.3. Cererile pentru usurpare sau stricăciuni de locuri, copaci, garduri, santuri, sau alte îngrădiri...”

Apărut la data de 9 septembrie 1865 și promulgat la 11 septembrie 1865, Codul de procedură civilă a suferit modificări. A fost republicat în anul 1948, apoi serios modificat prin O.U.G. nr. 138/14 septembrie 2000. Alte modificări s-au adus foarte repede și prin O.U.G. 290/29 decembrie 2000, apoi în 2001, 2003 și 2004.

II. Noul Cod de procedură civilă- scurtă prezentare

Proiectul noului Cod de procedură civilă (NCPC ii vom spune in continuare) a apărut pe fondul necesității unei intervenții legislative pentru adoptarea unei reglementări noi, complexe și coerente a procesului civil. În mod evident, și limbajul trebuia să fie modificat. Noul Cod de procedură civilă conține o serie de măsuri care urmăresc simplificarea și grăbirea procedurilor judiciare, conținând dispoziții clare, pentru sporirea rapidității soluționării cauzelor, cu impact direct și asupra executării hotărârilor și acordându-se o prioritate reglementărilor internaționale (tratatelor, directivelor Uniunii Europene).

După numeroase amânări, noul cod de procedură civilă (Legea 134/2010) a intrat în vigoare în februarie 2013, prin Legea 76/2012 - pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind codul de procedură civilă.

Modificările aduse de Noul Cod de procedură civilă nu sunt deloc agresive; se păstrează instituțiile fundamentale, doar se aduc unele precizări, completări.

O noutate privește introducerea în Noul Cod de procedură civilă a etapei cercetării judecătorești în procesul civil în primă instanță. De asemenea, ca noutate, există posibilitatea ca părțile să solicite eliminarea dezbatărilor din ședință publică. O altă modificare față de CPC 1865 privește sistemul căilor de atac, astfel că în Noul Cod de procedură civilă apelul a devenit calea obișnuită de atac. Prin urmare, conform

Noul Cod de procedură civilă, vom avea judecată în primă instanță, în apel și, doar în unele cazuri, judecată în recurs.

A apărut și procedura specială a judecării în primă instanță a cererilor cu valoare redusă, mai rapidă, vizând cereri de până la 10 000 de lei și procedura ordonanței de plată, a cărei reglementare se inspiră din dreptul Uniunii Europene.

O altă instituție nouă este cea a contestației la tergiversarea soluționării procesului. În sfârșit, putem să fim auziți când ne plângem că durează prea mult să găsim dreptatea.

Pe parcursul expunerii, o să vă arătăm, comparativ, cum a perceput realitatea care ne inconjoară legiuitorul de la 1865 (cu variantele modificate) și cum o percepe legiuitorul modern (din zilele noastre).

Noul Cod de procedură civilă cuprinde 7 cărți și 1.134 articole, față de Codul de procedură civilă vechi care cuprindea tot 7 cărți, însă numai 735 articole.

III. Privire comparativă- vechiul și noul Cod de Procedură Civilă

Prin lucrarea de față ne propunem sa abordăm numai acele instituții cu care ne întâlnim mai des, fără să vrem să apreciem că unele sunt mai importante decât altele. Importanța lor este aceeași, însă unele se întâlnesc mai rar.

1. Cartea I. “Dispoziții generale”

Chiar primul articol al NCPC ne arată ce reprezintă acest cod: un ansamblu de formalități necesar a fi respectate atât de către autoritatea care este sesizată cu soluționarea problemei juridice (instanța de judecată, executorul judecătoresc, etc), cât și de către părțile care au de rezolvat acea problemă juridică. Altfel spus, atât CPC, cât și NCPC, stabilește, atunci când este de rezolvat o problemă legală, unde, când, cum și cui ne adresăm ca să ne rezolvăm problema. E firesc, credem noi (și a crezut și legiuitorul) ca cererile noastre să fie nevoie să îmbrace o anumită formă, să fie supuse anumitor termene și să respecte, în general, niște reguli prestabilite.

Întrucât informațiile cuprinse în Codul de Procedură Civilă sunt extrem de vaste, vom încerca să

facem o sinteza menită să vă ajute să pătrundeți în universul procedurii civile.

Orice persoană implicată într-un diferend, pentru soluționarea acestuia e ideal să apeleze mai întâi la mijloace de rezolvare înafara instanței de judecată (tranzacție, conciliere, mediere).

Procesul civil reprezintă un mijloc de apărare, atât pentru reclamant, al cărui drept se consolidează prin admiterea definitivă a cererii sale, cât și pentru pârât, căruia i se oferă posibilitatea să se opună pretențiilor reclamantului.

Acțiunea Civilă reprezintă cauza în întregul ei, un ansamblu de mijloace procesuale, adică nu înseamnă numai cererea de chemare în judecată efectivă, ci și mijloacele de probă, de apărare, cereri accesorii, incidentale,...

Astfel, oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane sau vrea să-și rezolve o anumită situație juridică are dreptul să facă o cerere înaintea unei instanțe competente. Trebuie respectate niște **conditii de exercitare a acțiunii civile**: Autorul cererii trebuie:

1) Să aibă capacitate procesuală (vă mai amintiți de capacitatea din Codul Civil?)

Lipsa capacității procesuale de exercițiu poate fi invocată în orice stare a procesului, atât în prima instanță, cât și direct în căile de atac.

Lipsa capacității procesuale de exercițiu se invocă pe cale de excepție. Actele indeplinite cu nerespectarea regulilor vizând capacitatea procesuală de exercițiu sunt anulabile. Instanța, constatând că actul de procedură a fost indeplinit de o persoană lipsită de capacitate de exercițiu nu va anula cererea

imediat, ci va acorda un termen pentru confirmarea cererii de către reprezentantul legal sau ocrotitorul legal. Dacă până la termenul acordat în acest sens cererea nu este confirmată se va dispune anularea ei.

2) Să aibă calitate procesuală (dacă dl Man are o pretenție împotriva dlui Pop, n-o să facă cererea pe situația asta vecinul dlui Man, dl Morar, care s-a gândit că l-ar ajuta pe bunul domn Man. Singurul care poate formula cererea este dl Man, că el este implicat în situația juridică a cărei dezlegare se cere).

Calitatea procesuală presupune deci existența unei identități între cel care formulează cererea și cel care este titularul dreptului din raportul juridic dedus judecății, calitate procesuală activă și, pe de altă parte, între cel împotriva căruia se formulează cererea și cel obligat în același raport juridic, calitate procesuală pasivă.

În cazurile și în condițiile prevăzute de lege se pot introduce cereri sau se pot formula apărări și de către persoane, organizații, instituții sau autorități care, fără a justifica un interes personal acționează pentru apărarea drepturilor ori a intereselor legitime ale unor persoane aflate în situații speciale sau, după caz, în scopul ocrotirii unui interes de grup ori general. În toate aceste cazuri calitatea procesuală și interesul nu sunt intrinsece ambele în persoana celui care acționează. De această dată, interesul se apreciază în raport de cel pentru care se acționează. (ex. Organizațiile sindicale, organizațiile neguvernamentale pentru apărarea drepturilor omului, organizațiile neguvernamentale pentru protecția consumatorilor sau

direcția generală de asistență socială și protecția copilului, prefectul)

Întrucât reclamantul este cel care pornește procesul, lui îi revine obligația de a justifica atât calitatea procesuală activă (dreptul său de a introduce acțiunea), cât și calitatea procesuală pasivă (să demonstreze că pârâtul este cel obligat la respectarea dreptului reclamantului).

Instanța este obligată să verifice atât calitatea procesuală activă, cât și pe cea pasivă.

Pe parcursul judecării, drepturile și obligațiile care determină calitatea procesuală activă sau pasivă pot fi transmise fie unei alte părți din proces, fie unei terțe persoane.

Transmisiunea poate fi legală (prin lege) sau convențională (se înțeleg părțile).

În cazul persoanelor fizice, transmisiunea legală se realizează prin succesiune sau prin divorț.

Lipsa calității procesuale poate fi invocată în orice stare a procesului, atât în prima instanță, cât și direct în căile de atac. Pe parcursul procesului, lipsa calității procesuale se invocă pe cale de excepție și este o excepție care conduce la respingerea cererii ca fiind formulată de o persoană lipsită de calitate procesuala activă sau ca fiind formulată împotriva unei persoane lipsită de calitate procesuală pasivă atunci când se constată lipsa calității pasive (și nu se mai judecă cererea).

3) Să formuleze o pretenție

Expresia “oricine are o pretenție” trebuie înțeleasă în sensul că oricine are un drept. Pentru a putea fi exercitat prin intermediul acțiunii, dreptul trebuie să îndeplinească anumite condiții:

- Să fie recunoscut de lege, să fie legal, adică dreptul trebuie să nu intre în conținutul unui raport juridic ilegal. Astfel, în cazul în care instanța este sesizată cu soluționarea unei cereri care intră în conținutul unui raport juridic ilicit va respinge acțiunea ca nefondată, considerându-se că dreptul reclamantului nu există.

- Să fie exercitat în limitele materiale și juridice recunoscute de lege. Niciun drept nu poate să fie exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori într-un mod excesiv, contrar bunei credințe.

- Să fie exercitat cu bună-credință, în acord cu ordinea publică și bunele moravuri.

- Să fie actual, adică să nu fie supus unui termen suspensiv sau unei condiții suspensive adică

să fie corespunzător unei obligații exigibile, ajunsă la scadență, la termen. Cu alte cuvinte, există un moment în care reclamantul poate acționa. Înainte ca acest moment să apară spunem că este prea devreme pentru a acționa, iar după ce acest moment s-a scurs este deja prea târziu pentru a acționa, astfel încât cererea va fi în primul caz prematură, iar în al doilea caz tardivă (*De exemplu: dl Man l-a împrumutat pe dl Pop cu o sumă de bani, pe care acesta din urmă trebuie să îi restituie integral până în mai 2020. Dl Man își vrea banii mai devreme, însă dl Pop refuză să îi dea. Poate dl Man să-l acționeze în judecată pe dl Pop în mai 2019? Răspunsul e: poate, însă îi va fi respinsă ca prematură, astfel că ar achita degeaba taxa judiciară de timbru. Trebuie să aștepte luna mai 2020 și dacă dl Pop va refuza în continuare să-i returneze suma, dl Man va porni acțiunea civilă. Dacă însă la scadență, în mai 2020 va*

uita dl Man și își va aminti doar în iunie 2025. Ce se va întâmpla? Poate dl Man să-l acționeze în judecată pe dl Pop în iunie 2025? Raspunsul e: poate, însă îi va fi respinsă ca tardivă (fiind după împlinirea termenului de prescripție), astfel că ar achita degeaba taxa judiciară de timbru.

Totuși legiuitorul a stabilit și câteva excepții. Atunci când dreptul este afectat de un termen care nu s-a împlinit, putem să facem niște acțiuni preventive (ca să ne protejăm):

- Cererea pentru predarea unui bun la împlinirea termenului contractual poate fi făcută chiar

înainte de împlinirea acestui termen, astfel că locatorul va introduce acțiunea înainte de împlinirea termenului din contractul de închiriere pentru restituirea la termen a imobilului închiriat;

- Se poate cere înainte de termen executarea la termen a obligației de întreținere sau a altei prestații periodice; de exemplu, în cazul unui contract de întreținere creditorul întreținerii poate formula cerere înainte de ziua în care datoria devine scadentă;

- Pot fi încuviințate înainte de împlinirea termenului și alte cereri pentru executarea la termen

a unor obligații ori de câte ori s-ar constata că acestea pot întâmpina o pagubă însemnată pe care reclamantul ar încerca-o dacă ar aștepta împlinirea termenului.

Reclamantul însă trebuie să facă dovada faptului că dacă ar aștepta împlinirea termenului ar fi păgubit serios.

4) Să justifice un interes. Orice cerere poate fi formulată și susținută numai dacă autorul său

justifică un interes.

Prin interes se înțelege folosul practic și imediat pe care îl are o parte și prin care aceasta justifică punerea în mișcare a acțiunii. Interesul trebuie să fie actual și legitim.

Interesul poate să fie material - patrimonial sau moral - nepatrimonial.

Condiția interesului trebuie să existe nu numai la declanșarea procedurii judiciare, a presului, ci pe tot parcursul procesului și nu numai în legătură cu cererea de chemare în judecată, ci ori de câte ori se folosesc excepții, se exercită căile de atac.

Exemple de cereri lipsite de interes:

- Cererea prin care cel care are deja un titlu executoriu solicită instanței să-i constate existența

dreptului recunoscut prin titlu;

- Calea de atac exercitată de partea care a obținut câștig de cauză în fața instanței de fond (*dl*

Man face apel la sentința prin care dl Pop a fost obligat să-i plătească tot ce a cerut dl Man);

- Revizuirea formulată de partea care nu obține niciun folos din admiterea acestei căi;
- Calea de atac prin care se invocă faptul că instanța nu s-a pronunțat asupra unei cereri

formulată de cealaltă parte;

5) Acțiunea civilă trebuie îndreptată către instanța competentă, astfel că există niște *norme de competență*. Acestea au ca obiect delimitarea atribuțiilor instanțelor judecătorești de atribuțiile recunoscute altor organe de jurisdicție:

- *competența generală și materială* - repartizarea pricinilor între instanțe de grad diferit (care

țin de judecătoreie, tribunal, tribunal specializat sau curți de apel, în funcție de obiectul și valoarea cererii). Judecătoriile judecă cereri legate de divorț, acte de stare civilă, grănițuire, împărțeală judiciară, uzucapiune, moșteniri, fond funciar, orice alte cereri evaluabile în bani de până la 200.000 lei inclusiv...

Tribunalele judecă apelurile împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii în prima instanță, cererile evaluabile în bani care depășesc 200.000 lei, ...

Curțile de apel judecă apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunale în primă instanță, recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunale în apel,...

Înalta Curte de Casație și Justiție judecă recursurile declarate împotriva hotărârilor curților de apel, cererile de strămutare pentru siguranța publică, recursurile în interesul legii, cererile în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept.

- *competența teritorială*- ca regulă generală, cererea de chemare în judecată se introduce la

instanța în a cărei circumscripție își are domiciliul pârâtul.

De exemplu: *dl Man locuiește în Cluj-Napoca, însă dl Moraru- datornicul/pârâtul locuiește în Aleșd (județul Bihor). Unde introduce dl Man cererea de chemare în judecată? La Judecătoria Alesd, ținând cont și de valoarea cererii de sub 200.000 lei, pe care este competentă s-o judece judecătoria.*

Ce ne facem dacă sunt mai mulți pârâți și au domiciliile în circumscripții diferite? Avem un răspuns: Cererea poate fi introdusă la instanța competentă pentru oricare dintre aceștia.

De la orice regulă generală există și **excepții**:

a) **în sensul stabilirii unei competențe alternative:**

- în materia filiației, poate fi competentă și instanța de la domiciliul reclamantului;
- în cererile pentru întreținere, poate fi competentă și instanța de la domiciliul creditorului reclamant;
- în cererile privind contractele de închiriere, poate fi competentă și instanța de la locul unde se află imobilul;
- în cererile privind obligațiile ce izvorăsc din cec, bilet la ordin, poate fi competentă și instanța de la locul de plată;
- în cererile ce izvorăsc dintr-un contract de transport, poate fi competentă și instanța de la locul de plecare sau de sosire...

b) **în sensul stabilirii unei competențe exclusive:**

- în materie de moștenire este competentă instanța de la ultimul domiciliu al defunctului;
- în cererile privind drepturile reale cu privire la imobile este competentă instanța de la locul situării imobilului.

Se naște următoarea întrebare: dacă n-am introdus cererea de chemare în judecată la instanța competentă să o judece, ce se întâmplă?

Judecătorul, din oficiu, va proceda la verificarea competenței sau va invoca cealaltă parte excepția necompetenței. În ipoteza constatării că o altă instanță este competentă să soluționeze cererea, instanța inițială își va declina competența în favoarea instanței competente, unde va fi trimis dosarul.

Alte incidente procedurale privind normele de competență:

Litispēna. Întrucât NCPC (dar și vechiul Cod de Procedură Civilă) prevede că nimeni nu poate fi chemat în judecată pentru aceeași cauză, același obiect și de aceeași parte înaintea mai multor instanțe competente sau chiar înaintea aceleiași instanțe, prin cereri diferite, atunci când ne confruntăm cu o asemenea situație, se invocă excepția litispēdenței (de către judecător, din oficiu, sau de către oricare dintre părți). Efectul admiterii excepției va consta în judecarea cererii de către o singură instanță.

Conexitatea. Pentru a se asigura o buna judecată, în fața primei instanțe, este posibil să se conexeze mai multe procese în care sunt aceleași părți (sau împreună și cu altele), însă obiectul și cauza acestor procese au între ele o strânsă legătură. Va putea cere conexarea judecătorul, din oficiu, sau oricare dintre părți. Efectul admiterii excepției va consta în judecarea cererilor reunite de către prima instanță investită (în cel mai vechi dosar).

Strămutarea (delegarea instanței). Dacă ne îngrijorează atitudinea judecătorilor (că are rude prin sat, că presiunile din ziare sunt mari, relații

conflictuale, etc.) și asta le poate afecta imparțialitatea (să judece sub imperiul anumitor influențe) putem cere strămutarea procesului pe motiv de “bănuială legitimă”.

Cererea va fi soluționată de către Curtea de Apel (dacă dosarul a cărui strămutare se cere se află la o judecătorie sau tribunal) sau de către Înalta Curte de Casație (dacă dosarul a cărui strămutare se cere se află la o curte de apel). Dacă se admite, Curtea de apel va trimite dosarul la o instanță de același grad din circumscripția sa, iar Înalta Curte va strămuta la una din instanțele învecinate.

Codul de Procedura Civilă de la 1865 dădea competența exclusivă a soluționării cererii de strămutare Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Modificarea adusă prin NCPC poate să creeze și alte probleme de aceeași natură cu motivele cererii de strămutare. Legiuitorul însă, va fi atent să își atingă scopul această modificare și nu să ne încurce și mai tare. Vom mai vedea, pe parcurs.

Legea aplicabilă proceselor.

Avem această problemă în a ști dacă se aplică legea veche sau legea nouă în situația în care procesele sunt deja începute la intrarea în vigoare a NCPC.

În privința proceselor noi, adică a proceselor născute după intrarea în vigoare a legii noi, aplicarea în timp a noii legi de procedură este guvernată de 2 principii: principiul neretroactivității legii și principiul aplicării imediate a legii noi. Aici nu avem dificultăți.

În privința proceselor în curs de judecată, normele de procedură nu mai sunt de imediată aplicare pentru că nu sunt incidente și proceselor aflate în curs la data intrării lor în vigoare. Aici rămâne valabilă legea veche. Modificarea normelor de procedură în cursul desfășurării judecății nu are niciun efect asupra proceselor deja începute astfel că legea veche de procedură ultraactivează, adică supraviețuiește până la soluționarea definitivă a litigiilor pornite sub imperiul ei.

În privința probelor tehnice (expertiza, cercetarea la fața locului, interogatoriul), acestea merg după legea în vigoare la momentul la care instanța se pronunță asupra admisibilității lor.

Din punct de vedere al *administrării* probelor, aceasta se face potrivit legii în vigoare la data administrării lor. O situație particulară o reprezintă actele juridice, astfel că în cazul în care o anumită formă este cerută de legea în vigoare la momentul încheierii actului pentru validitatea acestuia și nu este respectată, actul respectiv va fi lovit de nulitate iar sacțiunea nu poate să fie acoperită cu motivarea ca legea nouă nu mai impune cerința privitoare la forma respectivă, pentru că trebuie respectată legea de la momentul întocmirii actului.

Dacă la momentul întocmirii actului legea nu impunea o anumită formă, *actul nu va fi anulat* pentru că legea nouă de la data judecății impune o anumită formă pe care părțile nu puteau să o prevadă la data încheierii actului (Nu aveau cum să știe că se va modifica legea).

Când formalitatea este cerută doar pentru dovedirea actului juridic, nu se poate distinge după cum legea nouă mărește ori restrange posibilitățile de probă.

Astfel, chiar dacă legea în vigoare la momentul judecării nu mai prevede cerința de formă și permite noi mijloace de probă nu se va aplica aceasta întrucât părțile de bună credință și-au preconstituit proba potrivit cu ceea ce le-a permis legea la data perfectării operațiunii juridice. Dacă legea nouă îngreunează dovada se va aplica legea veche în vigoare la momentul întocmirii actului.

Hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul.

Executarea silită se face după legea în vigoare la data efectuării ei chiar dacă titlul executoriu a fost obținut potrivit legii anterioare.

Chiar dacă părea plictisitoare povestea asta, observați că ea are o importanță deosebită.

Procesul civil. Actele de procedură

Procesul civil reprezintă întreaga activitate desfășurată de instanță, de părți, de organele de executare, de alte persoane și organe care participă la îndeplinirea justiției în pricinile civile în vederea realizării ori stabilirii drepturilor și intereselor legitime deduse judecării și executării silite a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii, în condițiile legii.

Foarte important de reținut este faptul că procesul civil trebuie să respecte niște **principii fundamentale**:

1. Principiul liberului acces la justiție (Art. 21

Constituție, art.5 NCPC, art. 6 din L. 304/2004 privind organizarea judiciară)

Toate obligațiile cuprinse în art.5 NCPC sunt stabilite în sarcina judecătorului. Astfel, judecătorii au obligația de a primi și de a soluționa orice cerere de competența instanțelor judecătorești, nici un judecător nu va putea să refuze să judece pe motiv că legea nu e clară, nu prevede ori că e incompletă.

Accesul liber la justiție nu poate fi considerat îngrădit prin stabilirea unor taxe judiciare de timbru fiind normal ca justițiabilii (cei care au de rezolvat problema juridică și care beneficiază de activitatea desfășurată de instanță) să contribuie la acoperirea cheltuielilor aferente. Cu toate acestea, taxa judiciară de timbru într-un quantum exagerat în raport cu valoarea obiectului cererii sau alte chetuieli de judecată mult mai mari față de posibilitățile financiare al reclamantului poate descuraja reclamantul. A găsit legiuitorul o soluție și pentru asta: se poate face cerere de ajutor public judiciar (raportat la resursele financiare ale reclamantului, acesta poate fi scutit, amânat la plata taxei sau poate fi eșalonată taxa în mai multe rate...)

Dacă legea nu prevede, este neclară sau incompletă pentru soluționarea procesului se va recurge la uzanțe, iar dacă nu există, se va apela la metoda analogiei și, în cele din urmă se va putea apela la principiile generale ale dreptului având în vedere toate circumstanțele și ținând seama de toate cerințele a ceea ce este corect.

În conturarea aceluiași principiu, este interzis judecătorului să stabilească dispoziții general obligatorii

prin hotărârile pe care le pronunță în cauzele ce îi sunt deduse judecării.

2. Principiul dreptului la un proces echitabil în termen optim și previzibil (art.6 NCPC, art.6 CEDO.

În concepția NCPC hotărârile sunt supuse ca regulă, apelului și numai în mod excepțional recursului.

Referitor la sintagma ‘termen optim și previzibil’, termenul rezonabil/optim este o limită de timp sub care dacă se coboară se poate vorbi de o încălcare a CEDO (Convenției europene a drepturilor omului).

Pentru ca soluționarea cauzei să aibă loc în termen optim și previzibil cunoscut de părți, instanța, printre altele, va estima durata de cercetare a procesului ținând cont de împrejurările cauzei.

Alte măsuri pe care le poate lua judecătorul în acest scop: fixează termene scurte de judecată, verifică procedurile de citare și de comunicare dispuse pentru fiecare termen; atunci când constată că desfășurarea normală a procesului este împiedicată din vina reclamantului prin neîndeplinirea obligațiilor stabilite în cursul judecării potrivit legii, judecătorul poate suspenda judecata arătând în încheiere care anume obligații nu au fost respectate.

Acest principiu stabilește pentru judecător și o serie de limitări, sub aspectul termenelor în care pot fi făcute anumite acte de procedură.

Pentru faza executării silite, acest principiu rezultă din rolul activ pe care trebuie să-l aibă executorul judecătoresc.

3. Principiul legalității (art. 7 NCPC)

- justiția se înfăptuiește în numele legii;

- judecătorii sunt independenți și se supun numai legii;
- justiția se înfăptuiește prin ICCJ și celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, fiind interzisă înființarea de instanțe extraordinare;
- competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt stabilite numai de lege;
- componerea și constituirea completului de judecată se face potrivit dispozițiilor legale;
- împotriva hotărârilor judecătorești se pot exercita căile de atac prevăzute de lege;
- judecătorul însuși are obligația de a respecta dispozițiile legii privind realizarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor părților din proces.

4. Principiul egalității părților în fața justiției

Egalitatea părților presupune următoarele:

- judecarea proceselor trebuie să se realizeze pentru toți cetățenii de către aceleași organe de

procedură și potrivit aceluiași reguli de procedură.

- în cursul soluționării unui proces fiecarei părți trebuie să i se recunoască vocația la aceleași drepturi (nu are o parte mai multe drepturi decât cealaltă).

5. Principiul disponibilității (art.9 NCPC) constă în posibilitatea părților de a dispune de obiectul procesului dar și de mijloacele de apărare pe care le consideră.

În conținutul acestui principiu intră mai multe drepturi:

a. dreptul persoanei interesate de a porni sau nu procesul civil (*Nu îl obligă nimeni*). Ca regulă, instanța civilă nu se sesizează din oficiu, aceasta este alegerea părților. Procesul civil pornește printr-o cerere de chemare în judecată făcută de către partea care are o pretenție împotriva unei alte persoane.

În procesul civil, disponibilitatea nu este absolută, legiuitorul recunoscând calitatea procesuală activă și altor persoane sau organe decât titularul dreptului. De exemplu, procurorul poate porni orice acțiune civilă ori de câte ori este necesar pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție și ale dispăruților precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege.

La rândul său, și instanța poate să acționeze din oficiu în procesul civil cu consecința limitării disponibilității. De exemplu, în procesul de divorț, dacă soții au copii minori, instanța se va pronunța asupra exercitării autorității părintești precum și asupra contribuției părinților la cheltuielile de creștere și educare a copiilor chiar dacă acest lucru nu a fost cerut prin cerere; instanța se va pronunța din oficiu și asupra numelui pe care îl vor purta soții după divorț.

b. dreptul de a determina obiectul și limitele procesului.

Obiectul procesului este determinat de pretențiile cererii de chemare în judecată, cererea reconvențională, cererile de intervenție. Instanța este obligată să se pronunțe asupra a tot ceea ce s-a cerut, însă fără a depăși limitele investirii, înafară de cazurile

în care legea ar dispune altfel. Așadar, judecătorul nu poate să schimbe obiectul stabilit de părți prin cererile lor.

Cu toate acestea, dacă din formulările cuprinse în cereri nu se poate stabili exact obiectul, instanța are obligația să ceară părții să facă precizările necesare.

Dacă instanța îl obligă pe pârât la plata unei sume mai mici decât cea solicitată de reclamant prin cerere nu înseamnă nesocotirea principiului disponibilității ci că din probe, pârâtul datorează numai această sumă, deci nu înseamnă că instanța acordă mai puțin decât s-a cerut. A acorda mai puțin decât s-a cerut nu înseamnă a lăsa nesoluționat un capăt de cerere.

Limitele apărării sunt fixate de pârât prin întâmpinare. De asemenea, instanța nu este ținută de temeiul juridic al cererii, judecătorul putând să restabilească calificarea juridică a actelor și faptelor deduse judecării chiar dacă părțile le-au dat o denumire greșită. Prin urmare, cu respectarea principiilor contradictorialității și dreptului la apărare, instanța după ce pune în discuție acest aspect poate să se schimbe temeiul juridic dat de părți actelor și faptelor deduse judecării.

Judecătorul poate cere introducerea în cauză a altor persoane, în condițiile legii. În privința părților, acestea pot introduce alte persoane prin formularea cererilor de intervenție forțată, respectiv chemarea în judecată a altor persoane, chemarea în garanție, arătarea titularului drepturilor. La rândul lor, terții pot solicita intervenirea într-un proces deja început în baza cererilor de intervenție voluntară.

c. dreptul de a renunța la judecată sau la

dreptul subiectiv, dreptul de achiesare și dreptul de a încheia o tranzacție.

Astfel, renunțarea la judecată sau la dreptul subiectiv poate să provină numai de la reclamant. Achiesarea (acordul pârâtului cu privire la pretențiile reclamantului) provine de la pârât iar tranzacția presupune acordul ambelor părți.

Sunt situații în care dreptul de a renunța la judecată sau la dreptul subiectiv nu poate fi exercitat; de exemplu, în acțiunile privitoare la filiație **nu se poate renunța**.

Un alt aspect al disponibilității vizează posibilitatea instanțelor de a limita actele de dispoziție ale părților, în sensul că instanța, în baza rolului său activ, are obligația de a verifica actele de dispoziție ale părților și să nu le dea curs continuând judecata dacă apreciază că actele urmăresc încălcarea unor norme legale, fraudarea intereselor părților sau ale unei părți, etc.

d. dreptul de a ataca sau nu hotărârea

pronunțată prin intermediul căilor de atac

Astfel, partea care pierde procesul poate să ceară reformarea sau retractarea hotărârii prin intermediul căilor de atac. Aceași parte poate să declare în mod expres că renunță la calea de atac sau tacit, recunoaștere care să rezulte din acte sau fapte precise care exprimă intenția părții de a achiesă la hotărâre.

În aplicarea disponibilității, partea care a exercitat calea de atac, poate să renunțe ulterior la judecarea ei.

Partea nemulțumită de o hotărâre poate să o atace în întregime cu privire la soluția dată tuturor

capetelor de cerere sau parțial, numai cu privire la anumite aspecte. În acest caz, instanța de control judiciar (instanța superioară) cercetează legalitatea ori temeinicia hotărârii numai în raport cu ceea ce s-a criticat.

O limitare a disponibilității este dată de dreptul procurorului de a exercita căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate în cazurile în care a avut calitate procesuală activă chiar dacă nu a exercitat acțiunea civilă precum și atunci când a participat la judecată în condițiile legii.

e. dreptul de a cere executarea titlurilor executorii

Dacă partea care a pierdut procesul nu-și îndeplinește de bună voie obligația cuprinsă în titlul executoriu (în hotărârea definitivă), creditorul are dreptul de a cere executarea silită a respectivului titlu.

Și acest aspect al disponibilității este limitat de dreptul procurorului de a cere punerea în executare a oricăror titluri executorii emise în favoarea minorilor, persoanelor puse sub interdicție și dispăruților.

6. Principiul privitor la faptul ca părților le revin obligații în desfășurarea procesului (Art. 10 NCPC).

În aplicarea acestui principiu, părțile au obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile stabilite de lege, în ordinea prevăzută de lege și în termenele stabilite de lege.

De asemenea, părților le revine obligația de a-și proba pretențiile și apărările, de a contribui la

desfășurarea procesului fără întârziere, urmărind finalizarea acestuia.

Dacă o parte deține un mijloc de probă, judecătorul poate, la cererea celeilalte părți sau din oficiu, să dispună înfățișarea acestuia, sub sancțiunea plății de amenzi judiciare. De reținut că sancțiunile pentru nerespectarea acțiunilor părților în procesul civil se regăsesc în diverse texte care reglementează cu valoare de principiu respectiva obligație.

7. Principiul potrivit căruia terții au obligația să sprijine realizarea justiției (art.11 NCPC)

Atât părțile, cât și terții au obligații în desfășurarea unui proces civil, obligațiile terților urmând a fi apreciate de la caz la caz în funcție de condițiile prevăzute de lege.

Terțul ar putea să refuze îndeplinirea obligației de a sprijini justiția în cazurile prevăzute de lege, de exemplu, autoritatea sau instituția deținătoare poate refuza transmiterea înscrisului solicitat dacă acesta vizează ordinea publică, siguranța națională sau relațiile diplomatice.

Cel care, fără un motiv legitim, se sustrage de la obligația de a sprijini justiția poate fi obligat să o îndeplinească prin aplicarea unei amenzi judiciare.

8. Principiul potrivit căruia părțile sunt obligate în exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor procesuale să acționeze cu bună credință

Drepturile procesuale trebuie exercitate cu bună credință, potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege și fără a se încălca dreptul altei părți.

Acționarea în justiție a altei persoane, conform Constituției, constituie un drept, iar exercițiul acestui drept în virtutea principiului disponibilității este liber.

Exercitarea acestui drept fără un interes legitim constituie un abuz de drept care trebuie sancționat.

Va fi considerată abuzivă doar acțiunea pornită din rea credință sau cu intenția de a produce o pagubă materială sau morală.

Partea care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv răspunde pentru prejudiciile materiale și morale cauzate, putând fi obligată potrivit legii și la plata unei amenzi judiciare. În acest caz nu se poate susține că partea este supusă unei duble sancțiuni, cele două pot fi cumulate întrucât despăgubirea se stabilește în favoarea părții prejudiciate iar amenda în favoarea statului.

Un exemplu de exercițiu abuziv al drepturilor procesuale poate fi invocarea cu rea credință a excepției de neconstituționalitate sau formularea unei cereri de sesizare a CJUE.

9. Principiul dreptului la apărare (art. 13 din NCPC și art. 24 din Constituție).

O componentă a dreptului la apărare o constituie faptul că partea nu își poate înrăutăți în propria cale de atac situația dacă prin lege nu se prevede altfel. Prin excepție de la aceasta regulă, amintim următoarele:

- Excepția autorității de lucru judecat (că este deja o soluție la problema juridică) poate fi

invocată de instanță sau de părți în orice stare a procesului, chiar și înaintea instanței de recurs.

- Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai rea decât aceea din hotărârea atacată, cu excepția cazului în care consimte expres la aceasta sau în cazurile anume prevăzute de lege.
- instanța nu poate hotărâ asupra unei cereri decât după citarea sau înfățișarea părților, afară de cazul în care legea prevede altfel; părțile trebuie să își facă cunoscute reciproc și în timp util motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază pretențiile, respectiv apărările; cererile de intervenție se comunică părților inițiale; părțile propun probe prin cererea de chemare în judecată, respectiv prin întâmpinare, etc.
- Realizarea dreptului la apărare este asigurată în procesul civil și prin posibilitatea ca partea să își angajeze un avocat.

O altă garanție a dreptului la apărare este reprezentată de posibilitatea de a beneficia de ajutor public judiciar.

Dreptul de apărare este asigurat și prin faptul că judecătorul are posibilitatea de a dispune înfățișarea părților în persoană, chiar dacă acestea sunt reprezentate. Este asigurat și prin obligarea apelantului de a depune răspuns la întâmpinarea intimatului, precum și a intimatului de a depune întâmpinare față de motivele de apel; judecătorul are obligația de a motiva soluțiile pe care le pronunță; judecătorul are

posibilitatea de a reduce onorariile avocaților atunci când acestea sunt disproporționate în raport cu valoarea sau complexitatea pricinii sau cu munca desfășurată de avocat.

10. Principiul contradictorialității (art.14 NCPC).

Fiecărei părți trebuie să i se dea posibilitatea să își exprime punctul de vedere asupra chestiunilor de fapt sau de drept invocate de partea adversă sau de instanță din oficiu, de a lua la cunoștință, de a discuta și de a se opune probelor celeilalte părți, în scopul aflării adevărului și pronunțării unei hotărâri legale și temeinice.

Părțile trebuie să își arate reciproc și în timp util, direct sau prin intermediul instanței motivele de fapt și de drept, mijloacele de probă cunoscute, astfel încât fiecare să se poată apăra.

În ce privește comunicarea realizată prin intermediul instanței, NCPC a prevăzut reguli noi la primirea cererii de chemare în judecată și a întâmpinării stabilind că nu se va fixa primul termen de judecată decât după comunicarea reciprocă a acestora. Numai răspunsul la întâmpinare nu se comunică, reclamantul urmând să știe despre el de la dosarul cauzei.

Părțile au obligația să arate situația de fapt la care se referă pretențiile și apărările lor în mod corect și complet. Părțile au dreptul de a-și exprima un punct de vedere propriu față de afirmațiile părții adverse cu privire la situațiile care sunt importante pentru dosar.

Pentru respectarea principiului, părțile nu trebuie să se înfățișeze personal în fața instanței. De asemenea, pentru respectarea contradictorialității nu este necesar să se înfățișeze în instanță chiar toate

părțile. Pot lipsi toate părțile, judecata putând să aiba loc în lipsă dacă cel puțin una dintre ele a solicitat judecarea cauzei în lipsă.

Sunt și situații în care legiuitorul a înțeles să înlăture contradictorialitatea în mod expres: se soluționează fără citarea părților: conflictul de competență, preschimbarea termenului de judecată, pronunțarea unei hotărâri pentru dezlegarea unei chestiuni de drept se face fără citarea părților.

Părțile pot să-și exercite drepturile procedurale personal ori prin reprezentant, reprezentare ce poate fi legală, convențională sau judiciară.

Principiul contradictorialității este respectat și în faza executării silite (fiecare parte are dreptul să-și spună părerea).

11. Principiul oralității (art. 15 NCPC)

Procesele se dezbate oral (fiecare își spune părerea) cu excepția cazului în care legea dispune altfel sau când părțile solicită expres instanței de judecată ca judecata să se facă numai pe baza actelor aflate la dosar.

De la principiul oralității există și excepții:

- Când părțile solicită instanței în scris sau verbal ca judecata să se facă numai pe baza actelor depuse la dosar. Cu toate acestea, judecătorul poate impune prezența părților dacă o apreciază necesară;
- În cazul în care legea prevede altfel.

Dacă nu se respectă principiul oralității și partea care se plânge de asta dovedește că are o pagubă din cauza asta, atunci hotărârea care s-a pronunțat poate fi anulată și se reia judecata.

12. Principiul nemijlocirii

Arată obligația instanței de a cerceta direct toate elementele care privesc dezlegarea cauzei. Administrarea probelor se face înaintea instanței de judecată.

13. Principiul publicității (Art. 17 NCPC)

Ședințele de judecată sunt publice (părțile pot sta în sală, să asculte și să vadă), înafară de cazurile în care legea prevede altfel.

Publicitatea îi protejează pe justițiabili împotriva judecății secrete.

De la acest principiu există și excepții, astfel:

- Etapa de regularizare a procesului (când se pune în vedere de către instanță să se plătească taxa de timbru, să se depună întâmpinare, etc) se desfășoară în camera de consiliu;
- Dezbaterea fondului poate să se desfășoare fără prezența publicului în cazul în care altfel s-ar aduce atingere moralității, ordinii publice, intereselor minorilor, vieții private a părților ori intereselor justiției.

14. Principiul desfășurării procesului în limba română (Art. 18 NCPC și art. 128 din Constituție)

Pentru cei care nu înțeleg limba română, există posibilitatea de folosire a traducătorului, respectiv a interpretului.

Întrucât actele de procedura se întocmesc numai în limba română, partea care nu înțelege limba română nu poate invoca o încălcare a dreptului la apărare pe motiv că a primit o citație în limba română. În acest

caz, instanță vă trebui să se asigure că partea a avut timp suficient la dispoziție pentru a face traducerea și a-și pregăti apărarea, în caz contrar vă amână judecata.

15. Principiul continuității completului de judecată (Art. 19 NCPC)

Continuitatea presupune că aceiași judecători vor face parte din complet la toate termenele de judecată în etapa procesuală în care se află cauza.

Schimbarea compunerii completului de judecată se poate face doar pentru motive temenice precum abținerea, recuzarea, concedii medicale, promovarea la o alta instanță, delegare, detașare, transfer etc.

16. Principiul privitor la încercarea de împacare a părților

Judecătorul vă recomanda părților soluționarea amiabilă a litigiului fie prin mediere, potrivit legii speciale a medierii, fie prin împăcare, în tot cursul procesului.

În cazul în care litigiul s-a soluționat prin mediere, instanța va pronunța la cererea părților o hotărâre prin care va lua act de înțelegerea acestora.

În vederea împăcării părților, judecătorul are dreptul să dispună înfățișarea personală a părților chiar dacă ele sunt reprezentate.

17. Principiul rolului activ al judecătorului în aflarea adevărului

Judecătorul este în drept să ceară părților explicații oral sau în scris, să pună în dezbaterea lor orice împrejurări de fapt sau de drept, chiar dacă nu sunt menționate în cerere sau în întâmpinare, să dispună administrarea probelor pe care le consideră

necesare (chiar dacă acestea nu au fost cerute de părți), precum și orice alte măsuri prevăzute de lege, chiar dacă părțile se împotrivesc.

Judecătorul poate dispune introducerea în cauză a altor persoane, în condițiile prevăzute de lege.

Judecătorul dă calificarea juridică corectă a actelor și faptelor deduse judecării, chiar dacă părțile le-au dat o altă denumire. În acest caz, însă, judecătorul este obligat să pună în discuția contradictorie a părților calificarea juridică corectă. Judecătorul poate să ia măsuri pentru pregătirea judecării.

Judecătorul fixează primul termen de judecată și termenele următoare.

Judecătorul ordonă măsurile necesare judecării cauzei.

Judecătorul poate invoca din oficiu încălcarea normelor imperative.

Judecătorul stăruie prin orice mijloace pentru aflarea adevărului.

18. Principiul respectului cuvenit justiției

Cei prezenți la ședință de judecată sunt datori să manifeste respectul cuvenit față de instanță și să nu tulbure buna desfășurare a ședinței de judecată (*nu mergem în instanță în bermude și în șlapi*).

Președintele veghează ca ordinea și solemnitatea ședinței să fie respectate, putând lua în acest sens orice măsură prevăzută de lege. Astfel, dacă nu mai este loc în sală președintele le pune în vedere celor care depășesc numărul locurilor să părăsească sala de judecată; nimeni nu poate să intre în sală cu arme, cu excepția celor care le poartă în exercitarea serviciului pe care îl îndeplinesc.

Persoanele care iau parte la ședință trebuie să aibă o purtare cuviincioasă și o ținută la fel.

Președintele poate atrage atenția oricărei alte persoane care tulbură ședința să respecte ordinea și buna cuviință.

Minorii pot fi îndepărtați din sală.

Când cel care tulbură ședința este chiar apărătorul părții președintele îl poate chema la ordine și dacă din cauza atitudinii lui desfășurarea procesului nu poate continua, procesul se va amâna.

19. Obligația respectării principiilor fundamentale

Judecătorul are îndatorirea el însuși să asigure respectarea și să respecte el însuși principiile fundamentale ale procesului civil. În cazul încălcării principiilor fundamentale, în recurs hotărârea poate fi casată, în etapa contestației în anulare hotărârea poate fi anulată iar în etapa revizuirii poate fi schimbată.

Toate aceste principii ne indică limitele, atât ale părților, cât și ale judecătorului, în procesul civil.

Participanții la procesul civil

Judecătorul. Incompatibilitatea.

Incompatibilitatea este o instituție procesuală care permite ca judecătorul cauzei, aflat într-una din situațiile anume prevăzute de lege, să nu participe la judecată prezumându-se că nu poate să fie imparțial.

Imparțialitatea înseamnă absența unei păreri, pe care și-a format-o înainte de proces, a judecătorului cu privire la procesul respectiv.

Incompatibilitatea se apreciază în concret, de la caz la caz.

Cazurile de incompatibilitate. Conform art. 41 NCPC, judecătorul este incompatibil dacă:

a. A pronunțat o încheiere sau o hotărâre prin care s-a judecat cauza și ulterior este investit cu judecarea apelului, recursului, contestației în anulare sau revizuirii împotriva propriei hotărâri.

Judecătorul este incompatibil în acest caz dacă s-a pronunțat prin hotărâre asupra fondului sau asupra unei excepții, întrucât s-a urmărit ca el să nu poată verifica în calea de atac legalitatea sau temeinicia propriei soluții.

b. A pronunțat o încheiere sau o hotărâre prin care s-a soluționat cauza și este investit în urma trimiterii spre rejudecare a aceleiași cauze.

Acest caz de incompatibilitate intervine numai dacă judecătorul s-a pronunțat inițial asupra fondului cauzei, iar instanța de control judiciar a apreciat că soluția pe care a dat-o este nelegală. După trimiterea spre rejudecare judecătorul este incompatibil. Ambele cazuri anterior menționate se aplică numai dacă judecătorul s-a pronunțat în cadrul aceleiași proces.

c. Judecătorul a fost martor, expert, arbitru, procuror, avocat, asistent judiciar, magistrat-asistent sau mediator în aceeași cauză.

Alte cazuri de incompatibilitate.

- Este incompatibil judecătorul când și-a exprimat anterior părerea cu privire la soluție în cauza pe care a fost desemnat să o judece. Textul vizează antepunțarea judecătorului cu privire la proces.

- Este incompatibil judecătorul când există împrejurări care fac justificată bănuiala că el, soțul sau, ascendenții ori descendenții sau afinii lor au un interes în legătură cu pricina ce se judecă.

Mijloacele procesuale prin care se invocă incompatibilitatea pe parcursul procesului sunt abținerea și recuzarea.

Judecătorul aflat într-o situație de incompatibilitate poate fi recuzat de oricare dintre părți înainte de începerea oricărei dezbateri. Dacă motivele de incompatibilitate s-au ivit ori au fost cunoscute de părți doar după începerea dezbaterilor, acestea trebuie să solicite recuzarea de îndată ce motivele le sunt cunoscute.,

Legat de abținere, judecătorul care știe că există un motiv de incompatibilitate în privința sa este obligat să se abțină de la judecarea cauzei.

Părțile.

Părțile în procesul civil sunt acele persoane care îndeplinesc condițiile generale pentru exercițiul acțiunii civile și între care s-a legat raportul juridic litigios.

În general, raportul juridic presupune existența unui reclamant și unui pârât. Când sunt mai mulți, vorbim despre coparticipare procesuală. Regula este că raporturile dintre coparticipanți sunt guvernate de principiul independenței procesuale în sensul că actele de procedură, apărările și concluziile unui dintre reclamanți sau pârâți nu le pot profita celorlalți și nu îi pot prejudicia.

De la acest principiu există și excepții: dacă prin natura raportului juridic sau în temeiul unei dispoziții legale efectele hotărârii se întind asupra tuturor reclamanților sau pârâților, actele de procedură

îndeplinite numai de unii dintre ei sau termenele încuviințate numai unora dintre ei pentru îndeplinirea actelor de procedură profită și celorlalți.

Intervenția voluntară principală

Este folosită de terțul care acționează pentru a obține ceva pentru sine însuși.

Ca și natură juridică, intervenția voluntară principală reprezintă o cerere de chemare în judecată.

Ca regulă, cererea de intervenție principală poate fi făcută numai în fața primei instanțe și înainte de închiderea dezbaterilor în fond. Prin excepție, cu acordul expres al părților, intervenția principală se poate face și în instanța de apel.

În recurs, cererea de intervenție voluntară principală nu este admisibilă, nici în revizuire sau în contestația în anulare.

În principiu, intervenția voluntară principală nu cunoaște limitări. Există totuși, câteva restricții:

- Intervenția principală nu este admisibilă în acțiunile cu caracter strict personal (divorț..).
- În litigiile de muncă nu este admisibilă intervenția principală întrucât o altă persoană nu poate cere să se stabilească drepturi decurgând dintr-un raport juridic de muncă în care subiect este persoana care figurează ca parte în cererea principală.

Intervenția voluntară accesorie

Spre deosebire de intervenientul principal, intervenientul accesoriu nu are un drept, ci urmărește ca prin apărările pe care le face, instanța să pronunțe o soluție în favoarea părții pentru care intervine.

În principiu, NCPC nu instituie limitări sub acest aspect. Se impun și aici câteva precizări:

- În litigiile privind starea și capacitatea persoanelor, intervenția accesorie este admisibilă cu excepția pricinilor cu caracter strict personal.
 - Este admisibilă în materie de contencios administrativ
 - Este admisibilă și în litigiile de muncă

Cererea de intervenție voluntară se formulează în cadrul unui proces deja început.

Intervenția voluntară principală trebuie făcută în forma unei cereri de chemare în judecată și se îndreaptă împotriva ambelor părți inițiale ale procesului.

Cererea de intervenție accesorie trebuie făcută în scris și trebuie să cuprindă doar anumite elemente.

Instanța se pronunță asupra admisibilității în principiu a cererii de intervenție voluntară numai după ascultarea părților.

Pentru a se pronunța asupra admisibilității în principiu, instanța verifică următoarele aspecte:

- Dacă terțul justifică un interes și pretinde un drept propriu sau un drept în strânsă legătură cu dreptul pretins de reclamant, în cazul intervenției principale, și în cazul intervenției accesorii dacă terțul tinde la apărarea dreptului părții în favoarea căreia intervine;
 - Dacă cererea de intervenție are legătură cu cererea principală pentru a se justifica astfel judecarea lor împreună;
 - Dacă cererea de intervenție

principală este făcută în termen;

- Dacă este făcută în apel, trebuie să existe acordul părților.

- Dacă, în raport de natura litigiului, intervenția voluntară este admisibilă.

Asupra admisibilității în principiu, instanța se pronunță prin încheiere prin care, fie va încuviința în principiu cererea de intervenție, fie va respinge cererea de intervenție ca inadmisibilă.

Încheierea de admitere în principiu este supusă aceluiași căi de atac ca și hotărârea asupra fondului.

În cazul în care s-a respins ca inadmisibilă cererea de intervenție, terțul are la îndemână 2 posibilități:

- Fie să atace separat încheierea de respingere în termen de 5 zile care curge de la

pronunțare pentru partea prezentă și de la comunicare pentru partea lipsă.

- Fie să formuleze o cerere separată prin care să-și valorifice pretențiile pe cale principală.

Dupa admiterea în principiu, terțul devine parte în proces.

Intervenientul va prelua procedura în starea în care se află în momentul intervenției sale, însă va putea solicita administrarea de probe.

Actele de procedură ulterioare vor fi îndeplinite și față de el.

Cererea de intervenție accesorie, indiferent în favoarea cui este făcută urmează soarta cererii principale. Astfel, dacă reclamantul renunță la judecată sau la dreptul subiectiv, dacă pârâțul achiesează la pretențiile reclamantului sau dacă părțile sting litigiul

printr-o tranzacție, intervenția accesorie va fi respinsă ca lipsită de obiect.

Intervenientul accesoriu are o poziție procesuală subordonată părții în favoarea căreia intervine astfel încât nu poate să săvârșească acte de procedură care contrar interesului acestei părți.

De asemenea, intervenientul accesoriu poate să renunțe la judecata cererii de intervenție numai cu acordul părții pentru care a intervenit..

Soluțiile pe care le pronunță instanța asupra intervenției accesorii:

- Dacă intervenția accesorie este făcută în favoarea reclamantului se va admite dacă se admite și cererea principală întrucât în acest caz apărarea terțului i-a profitat reclamantului și se va respinge dacă se respinge și cererea principală pentru că în acest caz, apărarea terțului nu l-a ajutat pe reclamant. Dacă reclamantul renunță la judecată sau la dreptul subiectiv ori dacă intervine o tranzacție între părți, cererea de intervenție se respinge ca lipsită de obiect;

- Dacă cererea de intervenție accesorie este făcută în interesul pârâtului se va

admite dacă se respinge cererea de chemare în judecată întrucât în acest caz, reclamantul este cel care cade în pretenții deci apărarea terțului i-a profitat pârâtului. Se va respinge dacă se admite cererea principală pentru că în acest caz, pârâtul a căzut în pretenții.

- Dacă pârâtul achiesează la pretențiile reclamantului, cererea de intervenție

accesorie este lipsită de obiect.

a) *Intervenția forțată* îmbracă mai multe forme.

Această cerere poate fi formulată de oricare dintre părțile inițiale: reclamant, pârât, intervenient principal.

Aceasta este o cerere incidentală de competența instanței investită cu cererea principală.

Cât privește forma cererii, aceasta nu trebuie să îmbrace forma unei cereri de chemare în judecată.

Instanța trebuie să discute admisibilitatea în principiu a cererii de chemare în judecată a altor persoane.

După admiterea în principiu a cererii de intervenție terțul devine parte în proces și va prelua procedura din starea în care se află la momentul intervenției sale însă va putea administra probe.

Există cazuri în care legea permite ca pârâtul inițial să fie scos din proces și să fie înlocuit cu terțul. După înlocuirea pârâtului scos din cauză, judecata va continua în noul cadrul procesual între reclamant și terțul chemat în judecată.

b).1. Chemarea în garanție

Partea interesată poate să cheme în garanție o terță persoană împotriva căreia ar putea să se îndrepte cu o cerere separată în garanție sau în despăgubire.

Cel chemat în garanție, poate la rândul său să cheme în garanție o altă persoană.

Reclamantul sau intervenientul principal pot formula această cerere până la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanțe. Pârâtul poate să formuleze această cerere în termenul prevăzut de lege pentru depunerea întâmpinării sau dacă întâmpinarea

nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată.

În principiu, cererea de chemare în garanție este admisibilă în orice materie.

De cele mai multe ori este folosită în litigiile în materie contractuală, în materie de proprietate sau în litigiile privind plata de despăgubiri.

Chemarea în garanție nu este admisibilă în materia ordonanței președințiale. De asemenea, nu este admisibilă în litigiile de muncă. Nu este admisibilă nici în acțiunile nepatrimoniale (care nu au un obiect evaluabil în bani) și nici în procedura necontencioasă.

Este o cerere incidentală de competența instanței investite cu cererea principală.

Cererea de chemare în garanție trebuie să îmbrace forma unei cereri de chemare în judecată.

Instanța trebuie să se pronunțe asupra admisibilității în principiu.

Procedura este la fel ca la cererea de chemare în judecată a altei persoane.

Soluțiile sunt diferite. Acestea sunt:

- Dacă cererea de chemare în garanție este formulată de reclamant, această cerere se va admite dacă cererea principală este respinsă. Se va respinge ca fiind lipsită de obiect sau interes, dacă cererea principală este admisă.

- Dacă cererea de chemare în garanție este formulată de pârât, se va admite în cazul în care cererea principală este admisă, se va respinge ca fiind lipsită de obiect sau de interes dacă cererea principală este respinsă.

b).2. Arătarea titularului dreptului

Această cerere poate fi formulată numai de pârâtul care deține un bun pentru altul sau care face ceva în numele altuia asupra unui lucru și care îl va putea arăta atunci pe cel în numele căruia deține lucrul sau exercită dreptul dacă a fost chemat în judecată de o persoană care pretinde un drept real asupra lucrului. Poate fi formulată nu de orice pârât, ci numai de pârâtul chemat în judecată printr-o acțiune reală (când este vorba de dreptul de proprietate asupra unui bun); Pârâtul nu are el însuși un drept, întrucât deține lucrul altuia sau exercită un drept asupra lucrului ce formează un obiect asupra litigiului în numele altuia.

Această cerere este o cerere incidentală care este de competența instanței sesizate cu cererea principală.

Această cerere nu trebuie să îmbrace forma unei cereri de chemare în judecată.

Instanța trebuie să se pronunțe asupra admiterii în principiu a acestei cereri. După admiterea în principiu, terțul dobândește calitatea de parte. Soluțiile pe care le poate pronunța instanța:

- Cel arătat ca titular al dreptului recunoaște susținerile pârâtului iar reclamantul

este de acord cu înlocuirea pârâtului inițial. În acest caz, terțul va lua locul pârâtului care va fi scos din proces iar litigiul va continua între reclamant și terț, acesta din urmă dobândind poziția procesuală a pârâtului;

- Cel arătat ca titular al dreptului recunoaște susținerile pârâtului iar reclamantul

nu este de acord cu înlocuirea pârâtului inițial sau

ipoteza în care cel arătat ca titular al dreptului nu se înfațișează ori contestă susținerile pârâtului. În toate aceste 3 situații terțul dobândește calitatea de intervenient principal, iar procesul va continua cu toate cele trei părți.

b).3. Introducerea forțată în cauză din oficiu a altor persoane

NCPC consacră trei situații în care judecătorul poate să dispună din oficiu introducerea în proces a altor persoane, respectiv:

- În cazurile expres prevăzute de lege;
- În procedura necontencioasă;
- În procedura contencioasă (în instanță) când raportul juridic dedus judecății o impune.

În primele două situații judecătorul va putea să dispună introducerea în cauză a altor persoane chiar dacă părțile se opun.

În ultima situație a procedurii contencioase, când raportul juridic litigios o impune, judecătorul nu poate impune părților introducerea altor persoane în proces dacă părțile se opun, însă va putea respinge acțiunea.

Această din urmă situație are în vedere cazul în care raportul juridic litigios cuprinde mai multe persoane care nu figurează toate ca părți în proces. În acest caz, judecătorul va pune în discuție necesitatea introducerii acestora în cauză.

În cazul în care părțile se opun, instanța va respinge cererea, fără a se pronunța pe fondul cererii.

În orice situație terțul va fi introdus în proces până cel mai târziu la terminarea cercetării procesului înaintea primei instanțe.

Reprezentarea părților în judecată

Reprezentarea este de 3 tipuri: legală, convențională și judiciară.

Reprezentarea convențională- când reprezentantul este ales de parte. Acest reprezentant poate să nu fie un avocat, situație care se tratează într-un mod special. Această reprezentare se realizează prin procura notarială specială, adică trebuie să fie dată pentru exercițiul dreptului de chemare în judecată sau pentru reprezentarea în judecată, indicând în mod clar conținutul mandatului. Există niște dezavantaje în această situație (față de mandatul dat unui avocat):

- Dacă mandatul este dat unui neavocat, mandatarul nu poate pune concluzii asupra excepțiilor

procesuale și asupra fondului decît prin avocat, atît în etapa cercetării procesului cît și în etapa dezbaterii. În cazul în care mandatarul (reprezentantul convențional) este soț sau rudă pînă la gradul IV inclusiv, acesta poate pune concluzii în fața oricărei instanțe fără să fie asistată de avocat, dacă este licențiată în drept.

- Mandatarul care renunță la împuternicire este ținut să înștiințeze atît mandantul cît și instanța

cu cel puțin 15 zile înainte de termenul imediat următor renunțării.

2. Cartea a II-a “Procedura contencioasă”

Fazele și etapele procesului civil:

- Sesizarea instanței de judecată
- Procedura de regularizare
- Judecata
- Executarea silită

Procedura de regularizare reprezintă o etapă introdusă prin NCPC. Astfel, la întregistrarea

cererii de chemare în judecată, completul căruia i se repartizează cauza aleatoriu verifică dacă cererea de chemare în judecată îndeplinește cerințele prevăzute prin NCPC, respectiv dacă:

- aceasta cuprinde numele, prenumele, domiciliul părților, CNP-ul și contul bancar
- există dovada calității de reprezentant (dacă e cazul)
- este precizat obiectul cererii și valoarea lui (ex. acțiune în pretenții de 10.000 lei, acțiune în grănițuire, etc..)
- menționează motivele de fapt și de drept ale cererii
- arată mijloacele de probă pe care se sprijină
- poartă semnătura părții care sesizează instanța
- s-a depus taxa judiciară de timbru, în original.

Verificând cererea sub aceste aspecte, în măsura în care constată că sunt lipsuri, va pune în vedere reclamantului să îndrepte aceste lipsuri și îi va da un

termen. Dacă nu respectă acest termen, în anumite situații, reclamantul riscă să-și vadă cererea anulată.

După acoperirea lipsurilor de către reclamant, judecătorul va trimite cererea de chemare în judecată pârâtului, punându-i-se în vedere acestuia din urmă să depună întâmpinare în termenul indicat (regula o reprezintă termenul de 25 zile). Sancțiunea nedepunerii întâmpinării în termenul indicat constă în imposibilitatea pârâtului de a mai propune probe și de a invoca excepții, în afara celor de ordine publică. Întâmpinarea nu trebuie timbrată.

Întâmpinarea este actul de procedură prin care pârâtul răspunde la cererea de chemare în judecată, urmărind să se apere față de pretențiile reclamantului. În măsura în care pârâtul formulează pretenții proprii împotriva reclamantului prin întâmpinare, acea parte a întâmpinării va fi tratată drept ”cerere reconvențională”.

Cererea reconvențională reprezintă actul de procedură care provine tot de la pârât, dar îl formulează atunci când are pretenții în legătură cu cererea reclamantului, din același raport juridic sau strâns legat de acesta. Prin cererea reconvențională, pârâtul poate urmări fie înlăturarea obligației ce i se pretinde, fie micșorarea acesteia sau chiar obligarea reclamantului față de el. În lipsa cererii reconvenționale, în același dosar, reclamantul nu va putea niciodată să fie obligat față de pârât.

Cererea reconvențională are același conținut ca și cererea de chemare în judecată, se timbrează la valoare în funcție de obiect, și trebuie depusă, sub sancțiunea ieșirii din termen și a respingerii ca tardivă,

odată cu întâmpinarea (în măsura în care întâmpinarea nu este obligatorie, se va depune cel mai târziu la primul termen de judecată). Odată cu formularea cererii reconvenționale, părțile litigiului dobândesc dublă calitate procesuală (reclamant/pârât; pârât reconvențional/reclamant reconvențional). Exemplu: *reclamanta cere prin acțiunea de divorț să se pronunțe divorțul din culpa soțului pârât și să își păstreze numele după soț. Soțul pârât, prin cererea reconvențională, cere să se pronunțe divorțul din vina ambilor soți și reclamanta să revină la numele ei de fată.*

Cererea reconvențională nu se poate formula direct în apel sau recurs, excepție făcând materia divorțului, în situația în care motivele de divorț se ivesc în timp ce judecata primei cereri se află în apel, cererea pârâtului putându-se face direct la instanța investită cu judecarea apelului.

Faza judecății cuprinde judecata în primă instanță și judecata în căile de atac.

Judecata în primă instanță cuprinde la rândul ei mai multe *etape*: cercetarea procesului, etapa dezbaterii în fond a procesului.

Citarea și comunicarea actelor de procedură are drept scop încunoștiințarea părților despre existența procesului și despre data și locul desfășurării ședinței de judecată.

În măsura în care instanța va trece la soluționarea cauzei în lipsa citării legale a uneia dintre părți, partea are deschisă pe acest subiect calea apelului sau recursului, fiind admisibilă și contestația în

anulare.

În procesul civil, ca regulă, părțile nu sunt obligate să prezinte, în fața instanței, în ședință, la termenul fixat, fiind necesar doar ca acestea să fie legal citate. Există și excepții: în procedura divorțului, în fața instanței de fond, trebuie să se prezinte ambele părți în persoană.

Citațiile și celelalte acte de procedură se comunică din oficiu de către instanțele judecătorești, prin agenții procedurali ai instanței sau prin orice alt salariat al acesteia, precum și prin agenți ori salariați ai altor instanțe, în ale caror circumscripții se află cel cărui act se comunică.

Desfășurarea ședinței de judecată.

Cauzele se vor examina de regulă în ordinea stabilită pe lista de procese, însă este posibilă și judecata peste rând sau lăsarea mai la urmă, cu posibilitatea fixării unei anumite ore. Modul în care se desfășoară o ședință de judecată:

- Efectuarea apelului în cauză de către greșier: număr cauză de pe lista de ședință, număr dosar, părțile. Face mențiuni privind modul de îndeplinire a procedurii de citare, precum și alte măsuri dispuse de instanță.
- Dosarul va fi predat apoi președintelui completului, care va verifica personal modul de îndeplinire a citării și dacă s-au îndeplinit cerințele referitoare la timbrare. Dacă citarea părților nu este legală, judecata se va amâna pentru un nou termen, dispunând o nouă citare. Dacă părțile au fost legal citate dar nu s-au prezentat și nici nu s-a cerut judecata în lipsă, dosarul va fi lăsat la sfârșitul ședinței, când se va face un nou apel în cauză.

Lipsa părților și la acest apel duce la suspendarea cauzei.

În tot cursul procesului, judecătorul va încerca împăcarea părților.

Instanța se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură și a celor de fond care fac

inutilă, total sau parțial, administrarea de probe ori cercetarea în fond a cauzei.

Cauza se poate amâna, prin încheiere:

- La cererea unei părți, în vederea angajării de apărător;
- La cererea ambelor părți, la începutul ședinței, dacă nu provoacă dezbateri. Ex. lipsa raportului de expertiză sau nedepunerea acestuia, lipsa răspunsului unei instituții la adresa emisă de instanță;
- În temeiul învoielii părților, ce presupune un acord expres, dar numai o singură dată în cursul procesului. Ex. solicitarea părților de a li se acorda un termen pentru a se împăca;

În prima etapă, se îndeplinesc acte de procedură din oficiu sau la cererea părților, necesare pentru pregătirea dezbaterii fondului cererii. Astfel, în această etapă, instanța va rezolva excepții, va examina cererile de intervenție, va dispune măsuri asigurătorii, va încuviința probe.

Probele în procesul civil.

Noul cod de procedură civilă este mult mai strict față de cel vechi cu privire la modalitatea în care se pot propune probe în procesul civil, probe care pot fi

înscrieri, martori, expertize, interogatorii sau cercetare la fața locului.

Probele se propun, sub sancțiunea decăderii, de către reclamant prin cererea de chemare în judecată, iar de către pârât prin întâmpinare. În ambele situații părțile trebuie să arate expres ce probe doresc să le fie încuviințate de către instanță, să arate ce vor să dovedească cu acele probe, să indice obiectivele de expertiză, precum și adresa martorilor.

Dacă reclamantul nu indică probele prin cererea de chemare în judecată, iar pârâtul prin întâmpinarea pe care trebuie să o depună în termen de 25 de zile de la data primirii cererii de chemare în judecată formulată de către reclamant, aceștia nu vor mai putea propune probe.

Nu e însă totul pierdut. Legiuitorul a prevăzut anumite situații în care probele pot fi propuse și ulterior, respectiv atunci când:

- necesitatea probei rezultă din modificarea cererii;
- nevoia administrării probei reiese din cercetarea judecătorească și partea nu o putea prevedea;
- partea învederează instanței că, din motive temeinic justificate, nu a putut propune în termen probele cerute;
- administrarea probei nu duce la amânarea judecării;
- există acordul expres al tuturor părților.

Pentru a nu se pronunța hotărâri injuste, legea de procedură lasă și posibilitatea judecătorului să dispună probe dacă părțile nu au fost atente.

Astfel, dacă probele propuse nu sunt îndestulătoare pentru lămurirea în întregime a procesului, instanța va dispune ca părțile să completeze probele. De asemenea, judecătorul poate, din oficiu, să pună în discuția părților necesitatea administrării altor probe, pe care le poate ordona chiar dacă părțile se împotrivesc.

În cazul *probei cu înscrisuri*, la cererea de chemare în judecată trebuie să fie anexate copiile de pe aceste înscrisuri, pe care reclamantul le va certifica pentru conformitate cu originalul, în atâtea exemplare câte sunt necesare pentru toate părțile și un exemplar pentru instanța de judecată.

Înscrisurile întocmite într-o limbă străină trebuie să fie însoțite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat.

Dacă se solicită *proba cu martori*, este necesar să se indice în cerere numele, prenumele și adresa acestora (eventual, adresa de poștă electronică-email, numărul de telefon, numărul de fax sau alte date de contact). Martorii pot fi înlocuiți pe parcursul procesului, pot fi citați cu mandat de aducere (în ipoteza în care refuză să se prezinte).

În situația în care reclamantul dorește să își dovedească pretențiile din acțiune cu *interogatoriu*, va trebui să propună acest mijloc de probă prin cererea de chemare în judecată și să solicite înfățișarea personală în fața instanței de judecată a pârâtului (dacă este persoană fizică; persoana juridică primește întrebările la adresa de citare), iar întrebările vor fi depuse la dosar în ședința de judecată în care se administrează proba respectivă.

Proba cu expertiză reprezintă un mijloc de

probă prin care se lămuresc aspecte de fapt pentru care sunt necesare cunoștințe de specialitate. Sunt domeniile în care judecătorul are nevoie de opinia unui specialist în:

- expertize tehnice (expertiza tehnică evaluatoare, expertiza tehnică privind starea construcțiilor, expertiza tehnică topografică etc.);
- expertize contabile (se verifică regularitatea registrelor contabile ale profesioniștilor, insolvența, de ex.);
- expertize medico-legale (prin care se verifică perioada exactă a nașterii, tăgăda paternității, stabilirea filiației etc)
- expertize criminalistice, grafoscopice (mai ales în materia falsului în înscrisuri) etc

Ca regulă, expertiza este obligatorie, instanța este cea care fie la cererea părții, fie din oficiu, stabilește dacă poate aprecia singură aspectul de fapt respectiv sau are nevoie de opinia unui specialist.

În mod excepțional, expertiza este obligatorie:

- expertiza psihiatrică în cazul punerii sub interdicție - avizul obligatoriu al unei comisii de specialiști; (art. 937 NCPC);
- în cazul conceperii copilului într-o anumită perioadă a timpului concepțiunii sau în afara acestuia se cer mijloace științifice de probă,;
- în cazul înregistrării tardive a nașterii;
- stabilirea despăgubirilor în caz de expropriere se face de către o comisie de experți.

- partajul judiciar -formarea loturilor se poate face doar pe baza unui raport de expertiză, cu excepția cazului în care părțile convin asupra modului de împărțire.

Cercetarea la fața locului se face atunci când instanța consideră necesar, din oficiu sau la cererea părților. (exemplu: într-o acțiune de grănițuire, judecătorul, împreună cu greșierul și cu părțile se deplasează la fața locului pentru a vedea situația din teren).

După ce judecătorul se socotește lămurit, prin încheiere declară încheiată cercetarea judecătorească și fixează termen pentru dezbaterile fondului în ședință publică.

La deschiderea dezbaterilor asupra fondului, dacă părțile declară că nu mai au alte cereri, că nu mai sunt alte incidente de rezolvat, președintele completului va da cuvântul părților pentru a-și susține cererile, respectiv apărările. Când consideră că au fost lămurite toate împrejurările de fapt și de drept ale cauzei, președintele închide dezbaterile. După acest moment urmează etapa deliberării și pronunțării hotărârii.

Deliberarea are loc numai în secret și la ea iau parte numai membrii completului de judecată în fața cărora s-au pus concluziile. În ce privește pronunțarea hotărârii, aceasta se face în ședință publică la locul unde s-au desfășurat dezbaterile, de către președinte sau de către un judecător membru al completului care va citi minuta indicând și calea de atac ce poate fi folosită împotriva hotărârii.

În cazul în care se amână pronunțarea, președintele odată cu anunțarea termenului la care a fost amânată pronunțarea poate stabili că pronunțarea

hotărârii se vă face prin punerea la dispoziția părților a soluției prin mijlocirea grefei.

Se finalizează astfel judecata în prima instanță.

Urmează etapa căilor de atac ce poate fi declanșată de partea nemulțumită de hotărârea pronunțată.

Calea ordinară de atac este apelul iar căile extraordinare sunt recursul, contestația în anulare și revizuirea. Se încheie astfel prima fază a procesului civil, judecata.

A doua fază, executarea silită. Există atunci când hotărârea judecătorească sau un alt titlu executoriu poate fi pus în executare iar debitorul nu-și execută de bună voie obligația.

Nu este obligatoriu că procesul civil să parcurgă ambele faze. Astfel, va lipsi faza judecații atunci când creditorul pune în executare un alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească (*de exemplu, un contract de credit bancar*). Pe de altă parte, poate să lipsească faza executării silite atunci când debitorul își execută de bună voie obligațiile din titlul executoriu sau când hotărârea nu este susceptibilă de executare silită.

Este posibil să lipsească etapele procesului, de ex. va lipsi etapa dezbaterilor în fond atunci când reclamantul renunță la judecată sau la dreptul pretins. Poate să lipsească etapa căilor de atac dacă partea carea a pierdut procesul nu a atacat hotărârea.

3. Cartea a III-a “Procedura necontencioasă judiciară”

Procedura necontencioasă (mai este numită și voluntară, grațioasă) atribuie tot instanței de judecată soluționarea unor cereri pentru a căror dezlegare “nu este necesară stabilirea unui drept potrivit față de o altă persoană”, adică cererea nu este îndreptată împotriva unui adversar. Exemple de cereri necontencioase:

- plângerile împotriva încheierilor de carte funciară;
- încuviințarea adopției;
- încuviințarea executării silite;
- încuviințarea data creditorului spre a valorifica (prin vânzare) bunurile mobile ipotecate;
- autorizarea creditorului de a executa, pe cheltuiala debitorului obligația de a face, prevăzută într-un titlu executoriu;
- încuviințarea identificării bunurilor urmăribile și a efectuării actelor de executare la domiciliul ori sediul unei alte persoane decât al debitorului;
- înregistrarea a unui partid politic ori privind

modificarea statutului sau programului acestuia; -
înscrierea sindicatului în registrul special;

- modificarea organelor de conducere ale asociației de proprietari;
- autorizarea instanței de tutela privind gratificarea descendenților celui pus sub interdicție;
- numirea curatorului special de către instanță care soluționează un proces, atunci când persoana fizică lipsită de capacitatea de exercițiu a drepturilor civile nu are reprezentant legal.

Cererea se judecă în cameră de consiliu. Citarea petentului și a persoanelor indicate în cerere se face numai în ipoteza în care legea o impune. Instanța poate dispune, chiar din oficiu, orice măsuri utile cauzei. Aceasta are dreptul să asculte orice persoană care poate aduce lămuriri cu privire la cauză sau pe aceea ale carei interese ar putea fi afectate de hotărâre.

4. Cartea a IV-a “Despre arbitraj”

Arbitrajul este o modalitate, prin care părțile unui raport juridic, aleg să-și rezolve problemele legale care se ivesc între ele, cu ajutorul unuia sau mai multor arbitri, cărora le revine sarcina de a judeca litigiul și de a da o hotărâre pe care părțile se obligă să o execute.

Nu toate problemele pot fi soluționate prin intermediu arbitrajului, există anumite situații în care nu se poate apela la arbitraj:

- cele care privesc starea civilă (spre exemplu: divorțul; declararea judecătorească a morții)
- capacitatea persoanelor (punerea sub interdicție judecătorească a unei persoane bolnave mintal)
- dezbateră succesorală (testamentul)
- relațiile de familie
- drepturile asupra cărora părțile nu pot să dispună (dreptul la viață)

Dacă părțile doresc să-și rezolve problemele prin intermediul arbitrajului, acestea vor încheia o convenție arbitrală. Prin această convenție sau printr-un act scris pe care îl vor putea face și ulterior alegerii acestei proceduri, cele două părți vor putea stabili, atâta timp cât nu încalcă bunele moravuri, ordinea publică și prevederile imperative ale legii, regulile privind constituirea tribunalului arbitral ; numirea, revocarea și înlocuirea arbitrilor; termenul și locul unde se va desfășura arbitrajul; regulile de procedură civilă pe care tribunalul arbitral va trebui să le respecte când va soluționa litigiul, chiar și modalitatea în care cele două părți vor suporta cheltuielile de judecată.

Putem observa că, aceasta procedură este foarte diferită față de cea comună care se desfășoară în fața unei instanțe obișnuite, în cazul arbitrajului, părțile pot să aleagă regulile de drept aplicabile, atât timp cât respectă legile de bază care nu pot fi înlăturate.

Dacă părțile nu stabilesc ele regulile care se vor aplica, tribunalul arbitral va face asta așa cum va considera că este mai bine pentru interesele părților.

În cadrul arbitrajului, părțile pot să își exercite drepturile procesuale singure sau prin reprezentant. Drepturile procesuale sunt: dreptul de a formula cereri; să se apere prin administrarea de probe; să exercite căi de atac.

Încheierea unei convenții arbitrale nu va permite unei instanțe de judecată obișnuite să soluționeze litigiul. Cu toate acestea, părțile pot să aleagă ca litigiul să se rezolve în fața unei instanțe obișnuite, chiar dacă au încheiat o convenție arbitrală.

Există anumite situații în care se consideră ca arbitrul nu este independent și imparțial, iar

soluționarea corectă a litigiului ar fi pusă în pericol, motiv pentru care arbitrul este înlăturat (pentru motive identice cu cele de la recuzarea judecătorului).

Procedura arbitrajului poate să țină mai mult de 6 luni, dacă cele două părți au prevăzut o perioadă mai mare de timp.

În general, procedura arbitrală se desfășoară aproape ca în fata instanței de judecată: se depune cererea, iar aceasta se comunică părâtului pentru a depune întâmpinare. Mijloacele de probă sunt aceleași. Avantajele ar consta în faptul că litigiul se soluționează mai repede, însă sunt și dezavantaje, în sensul că hotărârea arbitrală este definitivă și obligatorie, ea putând să fie desființată de către instanța de judecată numai pentru aspecte de formă, iar nu pentru modul în care au gândit arbitrii.

5. Cartea a V-a. “Despre executarea silită”

Când avem o hotărâre judecătorească definitivă sau un alt titlu căreia legea îi recunoaște caracterul executoriu, ne îndreptăm înspre executorul judecătoresc, care să ne ajute să ne recuperăm banii, bunul sau să-l obligăm pe debitor să-și respecte obligația de “a face”.

Executorul judecătoresc este un organ de executare numit în funcție de Ministrul Justiției. Executarea silită nu se poate face decât dacă creanța este certă, lichidă și exigibilă (dacă e clară, dacă s-a

implinit termenul pentru plată). Părțile într-un dosar de executare silită sunt: creditorul, reprezentat de persoana fizică sau persoana juridică, careia i se datorează sume de bani sau prestații și debitorul, reprezentat de persoana fizică sau juridică, care datorează sume de bani sau alte prestații.

Procedura executării silită începe în baza unei cereri de executare silită formulată de către creditor și depusă în original la sediul executorului judecătoresc împotriva debitorului, însoțită de o taxă de timbru în valoare de 20 de lei, titlul executoriu în original și alte înscrisuri necesare dosarului de executare silită. În cazul unui creditor reprezentat prin: avocat, cererea de executare silită trebuie însoțită de împuternicirea avocațială; mandatar, cererea de executare silită trebuie însoțită de procură notarială. De asemenea, cererea de executare silită, se poate înainta executorului judecătoresc nu numai personal sau prin reprezentant legal sau convențional, ci și prin poștă, curier.

Având în vedere cererea de executare silită formulată de creditor, după analizarea acesteia, executorul judecătoresc emite încheierea prin care dispune înregistrarea și deschiderea dosarului de executare silită, sau după caz, va refuza motivat deschiderea procedurii de executare.

Încheierea se comunică de îndată creditorului, iar în cazul în care executorul judecătoresc refuză deschiderea procedurii de executare, creditorul are dreptul să facă contestație în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii, la instanța competentă de executare.

În termen de maxim 3 zile, executorul judecătoresc vă solicita să se dispună încuviințarea executării de către instanța competentă de executare, careia îi va anexa copii certificate ale cererii creditorului, titlului executoriu, încheierea de admitere, taxa de timbru și alte înscrisuri necesare, după caz. Instanța de executare este judecătoria în circumscripția careia se află biroul executorului judecătoresc care face executarea, cu excepția cazurilor în care încuviințarea executării silită are ca obiect executarea silită a unui bun imobil. În acest caz instanța competentă este instanța pe raza careia se află imobilul.

După introducerea cererii executorului judecătoresc de încuviințare a executării silită, instanța de executare trebuie să soluționeze cauza în termen de maxim 7 (șapte) zile de la înregistrarea acesteia la registratura judecătoriei prin încheiere dată în cameră de consiliu, fără citarea părților. Pronunțarea se poate amâna cu cel mult 48 de ore, iar motivarea încheierii se face în cel mult 7 zile de la pronunțare.

După admiterea cererii creditorului, executorul judecătoresc va efectua verificări, cercetări și interogări la: Direcția de Evidență a Persoanelor; interogări la toate instituțiile de credit prin care se solicită să se comunice dacă debitorul/ debitorii figurează în evidențele acestora cu conturi bancare; Direcțiile de Impozite și Taxe Locale pentru a afla dacă debitorul figurează în evidențe cu bunuri imobile; ITM, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Casele de Pensii, pentru a afla dacă debitorul figurează cu loc de muncă sau cu dosar de pensie.

Potrivit Codului de procedură civilă, nu pot fi urmărite silit:

- bunurile de uz personal sau casnic indispensabile traiului nostru și al familiei noastre și obiectele de cult, dacă nu sunt mai multe de același fel;
- obiectele absolut necesare persoanelor cu handicap și cele destinate îngrijirii bolnavilor;
- alimentele necesare nouă și familiei noastre pe timp de trei luni (dacă debitorul se ocupă exclusiv cu agricultura, nu pot fi urmărite nici alimentele necesare până la noua recoltă, animalele destinate obținerii mijloacelor de subzistență și furajele necesare pentru aceste animale până la noua recoltă);
- combustibilul necesar pentru trei luni de iarnă;
- scrisorile, fotografiile și tablourile personale sau de familie și altele asemenea;
- bunurile declarate neurmăribile (care nu pot fi executate silit) în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

Trebuie să ținem cont că este posibil că debitorul să nu dețină bunuri sau venituri urmăribile.

De asemenea, există posibilitatea ca debitorul să formuleze contestație la executare și, în același timp, să suspende executarea silită.

Spre exemplu, avem următoarele situații:

1.dl Man a obținut o hotărâre definitivă prin care dl Pop este obligat să-i restituie suma de 15.000 euro. Merge dl Man la executorul judecătoresc, achită avansul de onorariu execuțional și încep demersurile de

executare silită. Peste vreo lună primește dl Man răspuns de la executorul judecătoresc că dl Pop nu are venituri și nu are bunuri. Ce face în această situație? Mai face cereri de stăruință în executare, poate dl Pop va primi pensie sau va moșteni ceva la un moment dat...

2. dl Man a obținut o hotărâre definitivă prin care dl Pop este obligat să-i restituie suma de 15.000 euro. Dl Pop deține venituri și bunuri care pot fi executate silit pentru că dl Man să-și recupereze creanța, însă dl Pop face contestație la executare, considerând că dl Man nu este îndreptățit să-l execute silit. În același timp, plătește și cauciune și obține suspendarea executării silite până la soluționarea definitivă a contestației la executare (fond și apel). Ce poate să facă dl Man în această situație. Nu-i rămâne decât să se apere în instanță și să aștepte, cu toate că are nuntă la fată și tare mare nevoie avea de banii aceia.

De precizat însă, că vor curge dobânzile (cele convenite de către părți) sau dobânzile legale, astfel că, chiar dacă dl Man e nevoit să aștepte, executorul judecătoresc vă urmărește suma actualizată.

6. Cartea a VI-a “Procedurile speciale”

Aceste proceduri au menirea de a ghida și de a rezolva situații specifice. Se numesc proceduri speciale deoarece există niște reguli diferite după care litigiile se soluționează. Există regulile de bază din Noul cod de procedură civilă care se aplică pentru majoritatea litigiilor, însă există și un set de reguli speciale care se aplică anumitor litigii, spre exemplu divorțul, declararea morții unei persoane, procedura partajului judiciar, punerea sub interdicție judecătorească, etc.

- Procedurile speciale sunt:
- procedura divorțului;
- procedura punerii sub interdicție judecătorească;
- procedura de declarare a morții;
- măsuri asigurătorii și provizorii;
- procedura partajului judiciar;
- procedura ordonanței președințiale;
- cererile posesorii;
- procedura ofertei de plată și consemnațiunii;
- procedura ordonanței de plată;
- procedura cu privire la cererile de valoare redusă;
- evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept;
- procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii;
- cauțiunea judiciară;

Procedura divorțului

Cererea de divorț înaintată instanței de judecată se judecă de către judecătoria în circumscripția în care se află ultima locuință comună a soților.

Dacă soții nu locuiesc împreună sau nu mai locuiesc împreună în fosta lor locuință comună, va fi competentă judecătoria din circumscripția în care se află domiciliul persoanei împotriva căreia se îndreaptă cererea de divorț (pârâtul). În cazul în care pârâtul nu are locuința în țară, va soluționa cererea de divorț, tribunalul din circumscripția în care cel care formulează cererea de divorț are locuința.

Dacă nici pârâtul, nici reclamantul nu locuiesc în țară, părțile pot să cadă de acord să introducă cererea de divorț la orice judecătorie din România, iar în cazul în care nu au stabilit o instanță, cererea de divorț se va soluționa de către Judecătoria Sectorului 5 al municipiului București.

Cererea de divorț trebuie să cuprindă elementele unei cereri de chemare în judecată, cu anumite caracteristici:

a) numele și prenumele, domiciliul sau reședința părților. De asemenea, cererea va cuprinde și codul numeric personal și contul bancar ale reclamantului, precum și ale pârâtului. Dacă reclamantul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) numele, prenumele și calitatea celui care reprezintă partea în proces, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele, prenumele acestuia și sediul profesional. Dovada calității de reprezentant (avocat), se va alătura

cererii;

c) obiectul cererii și valoarea lui (dacă se cere și partajul). Pentru identificarea imobilelor se vor arăta localitatea și județul, strada și numărul, iar în lipsă, vecinătățile, etajul și apartamentul, precum și, când imobilul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară și numărul cadastral sau topografic, după caz. La cererea de chemare în judecată se va anexa extrasul de carte funciară, cu arătarea titularului înscris în cartea funciară, eliberat de biroul de cadastru și publicitate imobiliară în raza căruia este situat imobilul, iar în cazul în care imobilul nu este înscris în cartea funciară, se va anexa un certificat emis de același birou, care atestă acest fapt;

d) arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea;

e) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere (interogatoriul, matori- cu nume si adresa)
f) semnătura.

g) numele copiilor minori, biologici sau naturali, dacă soții au copii.

h) copie a certificatului de căsătorie și a certificatelor de naștere ale copiilor minori.

Soțul pârât, dacă are motivele lui proprii îndreptate împotriva soțului reclamant formulează o cerere reconvențională. (de ex: soțul reclamant solicită să înceteze căsătoria din culpa exclusivă a pârâtului, să păstreze numele din timpul căsătoriei, etc. Soțul pârât cere, la rândul lui, să înceteze căsătoria din culpa ambilor soți, soțul reclamant să revină la numele avut anterior, etc....)Am mai vorbit despre asta la cererea

reconvențională.

Căsătoria poate să fie desfăcută prin divorț cerut doar la cererea soților. Există situații în care, unul dintre soți este pus sub interdicție judecătorească, situație în care reprezentantul său legal, poate să ceară divorțul pentru el.

Soții pot cere instanței să soluționeze și alte aspecte, nu doar divorțul în sine, prin intermediul unei cereri accesorii sau incidentale:

a) să stabilească cine va exercita autoritatea părintească; cât și cum va plăti fiecare dintre soți cheltuielile pentru creșterea și educația copiilor și locuința copilului și dreptul părintelui de a avea legături personale cu copilul.

b) să stabilească numele soților după ce vor divorța.

c) să decidă dacă este cazul ca soțul vinovat să plătească o sumă de bani pentru prejudiciile morale sau materiale suferite de către celălalt soț, din cauza faptului că au divorțat.

d) obligația de întreținere sau prestația compensatorie(plata unei sume de bani) între foștii soți.

e) să decidă cu privire la încetarea regimului matrimonial.

Instanța va hotărî cine va exercita autoritatea părintească asupra copiilor minori, cât și cum va plăti fiecare dintre soți cheltuielile pentru creșterea și educația copiilor, indiferent dacă soții au cerut instanței să soluționeze aceste lucruri sau nu.

În timpul procesului, instanța poate lua anumite măsuri cu scopul de a proteja și susține copiii celor doi soți care sunt în proces de divorț. Prin ordonanța președințială, instanța poate să ia anumite măsuri temporare într-un timp mai scurt, astfel poate să

stabilească unde va fi locuința copiilor minori, obligația de întreținere, folosirea locuinței familiale.

Ca regulă generală, cei doi soți trebuie să se prezinte personal în fața instanței. Cu toate acestea, dacă unul dintre ei este în închisoare, este grav bolnav, este pus sub interdicție judecătorească, locuiește în străinătate sau este într-o altă situație care nu-i permite să meargă personal în fața instanței, acesta va putea fi reprezentat prin avocat, mandatar, tutore sau curator, în funcție de situația care îl împiedică.

De fiecare dată când părțile se află în fața instanței, aceasta va încerca să-i împăce pe cei doi soți, însă aceștia nu sunt obligați să se împăce dacă nu-și doresc acest lucru.

De asemenea, instanța este obligată să asculte ce are de zis copilul minor, dacă cei doi soți au copii.

Dacă soțul care a solicitat divorțul (reclamantul) nu se prezintă în fața instanței la data la care se soluționează cererea de divorț, iar lipsa lui nu e justificată de un motiv serios, instanța va respinge cererea ca fiind nesustenută. Dacă lipsește celălalt soț (pârâtul), instanța va soluționa cererea de divorț și în lipsa lui.

Soțul care a trimis instanței o cerere de divorț poate să renunțe oricând la soluționarea ei. Totodată, soții se pot împăca în orice moment al soluționării cererii de divorț, doar pentru unul dintre ei sau amândoi, au cerut divorțul, acest lucru nu înseamnă că nu se pot răzgândi.

Dacă în timpul soluționării divorțului unul dintre soți moare, instanța oprește soluționarea cererii și dispune încetarea căsătoriei. Însă, dacă decedează persoana care a cerut divorțul (reclamantul), iar cererea lui de divorț se bazează pe vina celuilalt soț (pârâtul),

moștenitorii reclamantului vor putea să ceară instanței să continue cu soluționarea cererii de divorț chiar dacă cel care a formulat-o a decedat.

Există 3 tipuri de divorț: divorțul prin acordul soților, divorțul din motive de sănătate, divorțul din culpa soților.

Divorțul prin acordul soților

Acest tip de divorț este cel mai simplu. Există situații în care soții ajung la concluzia că este mai bine să divorțeze, formulând împreună o cerere de divorț, sau doar unul dintre ei cere divorțul, iar celălalt acceptă acest lucru.

Cererea de divorț va fi semnată de către ambii soți personal sau de către un mandatar împuternicit de către cei doi soți, dacă ei nu o pot semna personal.

După ce instanța a primit cererea de divorț, verifică consințământul celor doi soți și stabilește un termen la care va urma să soluționeze cererea de divorț.

La primul termen de soluționare a cererii, instanța se asigură că cei doi soți doresc în continuare să divorțeze sau poate s-au răzgândit.

Dacă soții au formulat cereri accesorii, dar nu s-au înțeles asupra modului după care să fie soluționate, instanța o să administreze probele necesare pentru a putea rezolva aceste cereri.

Divorțul din motive de sănătate

În acest caz, căsătoria dintre cei doi soți nu mai poate continua deoarece starea de sănătate a unuia

dintre soți face imposibilă continuarea căsătoriei.

Instanța va solicita probe care să dovedească starea de sănătate precară care împiedică continuarea căsătoriei, iar dacă se dovedește a fi adevărat va pronunța divorțul. În această situație, nu se va menționa care dintre soți a fost vinovat pentru divorț sau motivul acestuia, legea dorind să-l protejeze pe cel bolnav.

Acest tip de divorț poate fi cerut doar în fața instanței, nu se poate merge în fața notarului sau a ofițerului de stare civilă.

Divorțul din culpa soților

Atunci când divorțul este cauzat din vina unuia dintre soți, iar relația dintre cei doi este grav vătămată și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă, instanța va pronunța divorțul din vina soțului pârât. Nu este exclus ca ambii soți să fie vinovați pentru divorț, caz în care instanța pronunță divorțul din vina amândurora.

În ipoteza în care unul dintre soți face o cerere de divorț acuzându-l pe celalalt de ceva anume, dar în cele din urmă se dovedește că soțul care a cerut divorțul este de fapt cel vinovat, cererea sa va fi respinsă ca fiind neîntemeiată.

Dacă cei doi soți se comportă ca și cum ar fi divorțați de cel puțin 2 ani, oricare dintre aceștia va putea cere divorțul, iar instanța va pronunța divorțul din vina exclusivă a soțului care a formulat cererea. Aceasta este o noutate a legiuitorului modern.

Când vorbim despre “soțul pârât” vinovat de ceva, ne referim la acele fapte care au influențat și afectat căsătoria dintre cei doi.

II. Procedura punerii sub interdicție judecătorească

Interdicția judecătorească este o măsură de ocrotire pe care o poate stabili doar instanța judecătorească pentru o persoană lipsită de discernământ care nu se poate îngriji singură.

Persoanele care pot formula o cerere prin care să solicite instanței punerea sub interdicție judecătorească sunt:

a) persoanele apropiate celui lipsit de discernământ.

b) serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor, atunci când înregistrează moartea unei persoane care era responsabilă cu îngrijirea lui.

c) notarul public, cu prilejul deschiderii testamentului, unde persoana fără discernământ este moștenitor.

d) instanța judecătorească, după ce părintele sau părinții au fost condamnați penal și nu mai pot să-și exercite drepturile părintești, iar copilul acestora (fără discernământ) a rămas nesupravegheat.

e) organele administrative publice locale, instituțiile de ocrotire, orice altă persoană.

Cererea de punere sub interdicție judecătorească se va soluționa de către instanța de tutelă în a cărei circumscripție locuiește persoana fără discernământ pentru care se cere luarea acestei măsuri. Forma cererii este cea obișnuită.

După ce președintele instanței primește cererea, el o va comunica persoanei fără discernământ, dar și procurorului.

Procurorul însuși sau prin intermediul organelor de poliție, va desfășura cercetările necesare pentru a

verifica dacă este necesară punerea sub interdicție judecătorească. El va trebui să ia un aviz de la o comisie de medici specialiști care evaluează starea persoanei în cauză. Dacă respectiva persoană este deja internată într-o unitate sanitară, procurorul va cere și respectivei instituții un aviz medical.

Președintele instanței poate să numească un curator pentru persoana fără discernământ, acest lucru fiind obligatoriu atunci când cel pentru care se cere punerea sub interdicție judecătorească, nu poate să se prezinte personal în fața instanței din cauza stării sale de sănătate, iar curatorul se va prezenta în locul lui.

Instanța poate solicita ca persoana fără discernământ să fie internată provizoriu dacă apreciază ca este necesară o perioadă de observație a stării sale mintale. Internarea provizorie nu poate să dureze mai mult de 6 săptămâni.

După ce instanța primește cererea de punere sub interdicție și restul documentelor, fixează un termen la care urmează să soluționeze cererea și dispune citarea părților, pentru a fi informate de locul și data la care va avea loc soluționarea cererii.

Atunci când instanța soluționează cererea, ea este obligată să asculte și persoana pentru care se cere punerea sub interdicție. Instanța îi va adresa întrebări pentru a putea verifica starea sănătății sale mintale. În cazul în care persoana nu este în stare să se prezinte în fața instanței, el va fi ascultat la locul unde se află.

Participarea procurorului în proces este obligatorie.

Dacă instanța hotărăște punerea sub interdicție judecătorească, va comunica o copie legalizată a dispozitivului hotărârii de punere sub interdicție judecătorească următoarelor instituții:

- serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor, pentru a se menționa punerea sub interdicție pe marginea actului de naștere;
- serviciului sanitar competent, care va supraveghea persoana permanent;
- biroului de cadastru și publicitate imobiliară, pentru notarea în cartea funciară, dacă este cazul;
- registrului comerțului, dacă persoana pusă sub interdicție este profesionist.

Odată cu punerea sub interdicție judecătorească, instanța de tutelă numește un tutore persoanei pentru ocrotirea intereselor ei.

Măsura punerii sub interdicție judecătorească poate să fie ridicată de către instanță, dacă nu mai este necesară, dar va trebui respectată aceeași procedură prin care s-a dispus luarea măsurii.

II. Procedura de declarare a morții

Declararea judecătorească a morții poate fi cerută în următoarele cazuri:

În cazul în care o persoană este dispărută și există indicii că a încetat din viață, aceasta poate fi declarată moartă prin hotărâre judecătorească, la cererea oricărei persoane interesate, dacă au trecut cel puțin 2 ani de la data primirii ultimelor informații sau indicii din care rezultă că era în viață.

Cel dispărut în împrejurări deosebite, cum sunt

inundațiile, cutremurul, catastrofă de cale ferată ori aeriană, naufragiul, în cursul unor fapte de război sau într-o altă împrejurare asemănătoare, ce îndreptățește a se presupune decesul, poate fi declarat mort, dacă au trecut cel puțin 6 luni de la data împrejurării în care a avut loc dispariția.

Atunci când este sigur că decesul s-a produs, deși cadavrul nu poate fi găsit sau identificat, moartea poate fi declarată prin hotărâre judecătorească, fără a se aștepta împlinirea vreunui termen de la dispariție.

Dacă o persoană dorește să facă o cerere prin care să ceară declararea judecătorească a morții unei persoane, cererea va trebui introdusă la instanța competentă în a cărei circumscripție persoana decedată a avut ultimul domiciliu cunoscut. Dacă se știe cu siguranță că persoana a decedat, dar cadavrul ei nu poate fi găsit, cererea de declarare a morții se poate introduce și la instanța în a cărei circumscripție a decedat acea persoană.

După ce instanța primește această cerere, va cere primăriei comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București și organelor poliției în a cărei rază teritorială a avut ultimul domiciliu cunoscut cel dispărut, să culeagă informații cu privire la dispariția persoanei.

De asemenea, președintele instanței va cere să se afișeze această cerere de declarare a morții la ultimul domiciliu cunoscut a persoanei dispărute, la sediul primăriei comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București și la sediul instanței și

publicarea într-un ziar pentru a informa persoanele despre deschiderea procedurii de declarare a morții. Scopul afișării cererii de declarare a morții este acela de a informa persoanele care ar putea avea informații despre persoana dispărută, care ar putea ajuta instanța.

Instanța de tutelă de la ultimul domiciliu cunoscut al persoanei dispărute poate să numească un curator care să ocrotească interesele persoanei dispărute.

În situația în care persoana dispărută avea în proprietate bunuri imobile(o casă, un apartament), instanța poate cere notarea cererii de declarare a morții în cartea funciară, iar dacă persoana este profesionist(spre exemplu, deține o firmă) notarea acesteia în registrul comerțului.

După ce trec 2 luni de la data la care s-a făcut publică dispariția persoanei și instituțiile publice au terminat de cercetat dispariția persoanei, instanța fixează un termen de judecată pentru a soluționa cererea de declarare judecătorească a morții.

La judecarea cererii va fi citată persoana dispărută(în cazul în care este încă în viață să se poată prezenta în fața instanței ca să nu fie declarată decedată), va fi citat și curatorul persoanei, dacă s-a numit unul și mandatarul persoanei dispărute, dacă a avut unul.

Și în această procedură participarea procurorului este obligatorie.

Dispozitivul hotărârii se va comunica și instanței de tutelă de la ultimul domiciliu cunoscut al persoanei, pentru ca aceasta să numească un curator care să aibă

grijă de bunurile celui decedat. Instanța comunică dispozitivul hotărârii și serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor de la ultimul domiciliu cunoscut al celui declarat mort, pentru a înregistra moartea.

În situația(fericită) în care persoana este de fapt în viață, aceasta poate să facă o cerere prin care să ceară instanței anularea acestei hotărâri de declarare a morții. Soluționarea acestei cereri se face cu citarea persoanelor care au luat parte la procesul prin care s-a declarat moartea persoanei și cu participarea procurorului.

Dupa ce instanța anulează hotărârea de declarare a morții, dispozitivul hotărârii de anulare se va comunica serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor pentru a se putea anula înregistrarea decesului.

III.Măsurile asigurătorii și provizorii

Aceste măsuri sunt niște mijloace cu caracter provizoriu(temporar) luate de către instanță cu scopul de a bloca bunurile unei persoane datornice (debitorul) față de o altă persoană(creditorul) . Aceste măsuri se pot lua atunci când persoana care are datorii (debitorul) față de o altă persoană (creditorul), respectiv nu își achită datoriile.

Sunt măsuri asigurătorii și provizorii următoarele:

Sechestrul asigurător- această măsură are ca scop blocarea unor bunuri mobile/imobile ale persoanei care are o datorie, care se află în posesia lui sau a unei alte persoane. Aceste

bunuri vor sta blocate până la finalizarea procesului.

- Poprirea asiguratorie- este o măsură care blochează niște sume de bani sau titluri de valoare(acțiuni sau obligațiuni la o firmă) pe care persoana îndatorată urmează să le primească în contul său. Spre exemplu: *salariul pe care îl primește de la angajator sau orice altă sumă de bani pe care datornicul o primește de undeva.*
- Sechestrul judiciar- este o măsură prin care un anumit bun (mobil sau imobil) este dat în paza unei persoane pentru a fi păstrat în siguranță, pe perioada în care se desfășoară un litigiu cu privire la acel bun. Spre exemplu, dacă X și Y sunt într-un proces și se ceartă cu privire la un bun foarte valoros, instanța poate să ia măsura sechestrului judiciar cu privire la acel bun, pentru a fi păstrat în siguranță până când litigiul dintre X și Y se soluționează.

Sechestrul asigurator

Persoana care pretinde că așteaptă să-i fie achitată o datorie din partea unei alte persoane, poate să formuleze o cerere de înființare a unui sechestr asigurator, iar dacă instanța va constata existența acestei datorii, cel care pretinde datoria va fi îndreptățit să-și satisfacă pretențiile din bunurile sechestrate. Practic, această măsură este luată de instanță pentru a nu-i permite datornicului să-și vândă bunurile, să le ascundă sau chiar să le distrugă.

Persoana care pretinde existența unei datorii va fi obligată să plătească o cauțiune (o sumă de bani). Dacă se dovedește că acest sechestrul pus asupra bunurilor datornicului a fost aplicat neîntemeiat din cauțiunea (suma de bani) plătită de către cel care avea pretenții o parte poate reveni “datornicului” ca o formă de despăgubire pentru timpul în care bunurile lui au fost blocate și nu a putut să facă nimic cu ele.

Instanța va soluționa această cerere de urgență, în cameră de consiliu, fără participarea părților din proces, și va stabili bunurile care vor fi supuse sechestrului proporțional cu datoria existentă, iar dacă este cazul valoarea cauțiunii (suma de bani) și termenul în care trebuie depusă.

Depunerea cauțiunii este obligatorie dacă cel care pretinde că cineva nu i-a achitat o datorie, nu poate să dovedească acest lucru printr-un act scris. Este firesc să fie obligat la plata unei sume de bani, pentru că ceea ce susține el poate să fie fals, dacă nu poate prezenta niciun document prin care să dovedească existența acelei datorii. Valoarea cauțiunii va fi de jumătate din valoarea datoriei pe care el o pretinde.

Dacă nu se depune cauțiunea în termenul stabilit de instanță, sechestrul va fi desființat de drept.

Încheierea prin care se soluționează cererea de sechestrul asigurător se comunică de către instanța creditorului (persoanei care solicită să-i fie achitată datoria), iar executorul judecătoresc îi comunică debitorului (persoanei îndatorate).

În cazul în care una dintre părți este nemulțumită

de soluția instanței, aceasta poate ataca încheierea făcând apel într-un termen de 5 zile de la data la care i s-a comunicat încheierea.

Apelul se soluționează de instanța superioară celei care a luat/a respins măsura sechestrului, de urgență, iar părțile vor fi citate pentru a participa la soluționare.

Măsura sechestrului asigurator se pune în aplicare de către un executor judecătoresc. Acest sechestr nu se aplică asupra tuturor bunurilor persoanei îndatorate, ci doar asupra bunurile necesare pentru a acoperi datoria. Persoana îndatorată nu va fi informată înainte ca sechestrul să fie aplicat.

Dacă sechestrul se pune asupra unor bunuri imobile, sechestrul se notează în cartea funciară. De asemenea, dacă sechestrul se pune asupra unui bun care este înscris în alte registre (registrul comerțului, Arhiva Electronică de Garanții Reale Imobiliare), sechestrul trebuie înscris și în respectivele registre.

Sechestrul asigurator poate să fie ridicat dacă persoana îndatorată solicită acest lucru și oferă o garanție suficient de mare (o ipotecă mobilă/imobiliară, fideiusiune, scrisoare de garanție bancară). Datornicul poate să ceară acest lucru printr-o cerere care se va soluționa în camera de consiliu, de urgență, cu citarea părților. Încheierea prin care instanța ia măsura sechestrului sau refuză acest lucru, poate să fie atacată cu apel, în termen de 5 zile de când instanța a luat respectiva hotărâre.

Persoana care urmărește să-i fie achitată datoria, poate să valorifice bunurile sechestrate, numai după ce instanța a stabilit existența datoriei și există un titlu executoriu.

Titlul executoriu este un înscris care provine de

la un organ competent prin care se realizează punerea în executare silită a creanței pe care o constată ca fiind existentă. Spre exemplu, *Liviu are restanțe la bancă și a depășit de mult termenul de plată. Banca îl tot anunță că trebuie să plătească, dar el se face că plouă și nu plătește nimic. Contractul de credit dintre banca și Liviu este un titlu executoriu, iar pe baza lui, Banca poate să-l execute silit pentru a-și recupera banii.*

Poprirea asigurătorie

La fel ca în cazul sechestrului asigurător, persoana care pretinde o datorie formulează o cerere prin care să se aplice această poprire asupra sumelor de bani sau titluri de valoare, pe care o altă persoană i le datorează sau i le va datora în viitor. Practic, se pune sechestrul pe sumele de bani sau titlurile de valoare, pe care datornicul urmează să le primească.

Procedura de soluționare a cererii este identică cu cea de sechestrul asigurător.

Sechestrul judiciar

Este o măsură prin care un anumit bun (mobil sau imobil) este dat în paza unei persoane pentru a fi păstrat în siguranță, pe perioada în care se desfășoară un litigiu cu privire la acel bun. Spre exemplu, dacă X și Y sunt într-un proces și se ceartă cu privire la un bun comun foarte valoros, instanța poate să ia măsura sechestrului judiciar cu privire la acel bun, pentru a fi păstrat în siguranță până când litigiul dintre X și Y se soluționează.

Condiții de înființare a acestei măsuri:

- existența unui proces cu privire la : existența unui drept de proprietate sau alt drept real principal; asupra posesiei unui bun mobil sau imobil; asupra folosirii sau administrării unui bun comun
- măsura sechestrului judiciar să fie necesară pentru conservarea dreptului respectiv.

Această măsură poate fi luată chiar dacă nu există un proces între 2 sau mai multe persoane:

- asupra unui bun pe care persoana îndatorată îl oferă pentru a-i fi achitată datoria.
- asupra unui bun aparținând unei persoane care se teme că bunul său va fi furat, distrus sau alterat de către persoana care îl deține temporat.
- asupra unor bunuri mobile care reprezintă o garanție oferită de către datornic, creditorului. Acest creditor poate să ceară instanței punerea unui sechestrului judiciar dacă datornicul riscă să devină insolvent și să piardă bunurile pe care le-a oferit garanție sau când creditorul are motive serioase să creadă ca datornicul va ascunde, fura sau deteriora bunurile oferite drept garanție.

Cererea de sechestrul se judecă de urgență, cu citarea părților.

Și în această situație, persoana care solicită sechestrul judiciar poate plăti o cauciune, iar dacă acesta este obligat la plata acestei sume de bani și nu o face în termenul stabilit de instanță, sechestrul judiciar va fi desființat.

Încheierea prin care se ia măsura sechestrului asigurător poate fi atacată de partea nemulțumită, cu apel, la instanța superioară celei care a luat măsura, având la dispoziție 5 zile de la data la care instanța s-a pronunțat.

Bunul în cauză, va fi păzit de către o persoană desemnată de părți, iar dacă acestea nu s-au înțeles, va numi instanța o persoană responsabilă cu paza bunului. Persoana responsabilă are denumirea de administrator-sechestrul.

Administratorul-sechestrul va putea încheia orice acte necesare cu scopul de a întreține și îngriji bunul respectiv. El va putea să vândă bunul pe care îl păzește, dacă nu poate fi conservat sau este necesară vinderea lui, dar numai dacă obține acordul instanței.

Poate fi numit administrator-sechestrul inclusiv persoana care deține bunul, însă dacă se numește o persoană străină, aceasta va primi o sumă de bani drept remunerație, care va fi stabilită de către instanță.

În situații excepționale, în care este urgentă numirea unei persoane care să păzească bunul, instanța va numi o astfel de persoană (administrator provizoriu), fără să consulte părțile mai întâi, până când se soluționează cererea de sechestrul judiciar.

Măsuri provizorii în materia drepturilor de proprietate intelectuală

Proprietatea intelectuală este reprezentată de creațiile minții noastre, spre exemplu: invenții (brevete), opere literare și artistice, simboluri, nume, imagini, design, utilizate în activități comerciale

Astfel, dacă dumneavoastră scrieți o carte și doriți să o publicați în librării, spre a fi vândută

cititorilor, veți avea asupra acelei opere literare dreptul de proprietate intelectuală. Fiind creatorul acelei cărți, veți putea face tot ceea ce doriți cu respectiva carte, deoarece este proprietatea dumneavoastră, banii obținuți în urma vânzării cărților vă vor aparține.

Prin aceste măsuri provizorii, Codul de procedură civilă, oferă creatorului niște mijloace de protecție asupra creațiilor sale în cazul în care ele sunt în pericol și există posibilitatea unei pagube cauzate creatorului.

Pentru a-i proteja creațiile, instanța poate să:

- interzică permanent sau temporar această acțiune prin care creațiile sunt afectate. Spre exemplu, *dacă Andrei a compus un cântec, iar Raul susține că de fapt este al său și merge la o emisiune TV și cântă respectivul cântec ca și cum ar fi al său, instanța poate să-i interzică lui Raul să mai facă asta.*
- să ia măsurile necesare pentru a asigura conservarea probelor.

În astfel de situații, în care cineva pretinde că ceea ce tu ai creat este de fapt al acelei persoane, tu ca și creator, ai dreptul să formulezi o cerere prin care să ceri instanței să ia o măsură provizorie prin care dreptul tău de proprietate intelectuală asupra acelei creații să fie protejat. Această măsură va exista până când instanța stabilește dacă acea creație îți aparține într-adevăr ție.

Astfel, Andrei poate să formuleze o astfel de cerere împotriva lui Raul. Andrei poate să fie obligat să plătească o sumă de bani(cauțiune), în cazul în care

instanța este de părere că măsura luată (să-i interzică lui Raul să mai cânte acea melodie) i-ar putea cauza lui Raul un prejudiciu (o pagubă).

Dacă instanța ajunge la concluzia că de fapt cântecul nu-i aparține lui Andrei, acesta va fi obligat să repare paguba cauzată lui Raul, deoarece a mers în fața instanței și a pretins că acel cântec ar fi al său.

Procedura partajului judiciar

Prin intermediul partajului se împarte bunul/bunurile deținute în comun de mai multe persoane.

Acest partaj este de două feluri:

- voluntar: care se face în fața notarului, în cazul în care părțile s-au înțeles cum să-și împartă bunurile și nu existe neînțelegeri.
- judiciar: când părțile nu s-au înțeles deloc sau parțial cum să își împartă bunurile, iar în acest caz împărțea se face în fața instanței.

Oricare dintre persoanele care dețin o parte din bunuri poate să formuleze o cerere prin care să ceară instanței să stabilească ea cum vor fi împărțite aceste bunuri.

Pe tot parcursul procesului, instanța va încerca să convingă părțile să ajungă la o înțelegere pe o cale amiabilă. Dacă părțile reușesc să ajungă la o înțelegere, instanța va împărți bunurile așa cum au decis de comun acord părțile, iar dacă nu, va decide instanța cum se vor împărți. Dacă părțile s-au înțeles cum să împartă bunurile doar asupra câtorva bunuri, pentru restul de

bunuri va hotărî instanța cum să le împartă.

Dacă părțile nu ajung la o înțelegere cu privire la bunurile care trebuie să fie împărțite, partea din fiecare bunuri care se cuvine fiecărui proprietar și calitatea de coproprietar a fiecărei persoane, instanța va stabili aceste aspecte.

Instanța împarte bunurile în natură, adică, dacă spre exemplu este vorba despre un teren care trebuie împărțit între mai multe persoane, instanța va da fiecăreia câte o bucată de teren. Deosebirea este că, după partaj, terenul nu mai este deținut de către toate persoanele împreună, ci fiecare persoană o să dețină propria lui bucată de teren, în mod individual, putând face orice doarec cu bucata lor de teren.

Dacă din întâmplare se constată că mai existau niște bunuri care trebuiau împărțite sau mai existau și alți coproprietari care aveau dreptul la o parte din bunuri, instanța va lua în considerare bunurile sau coproprietarii omiși.

Atunci când instanța stabilește cât revine fiecărui proprietar, o să aibă în vedere niște criterii: modul în care s-au înțeles părțile cu privire la împărțeală;

mărimea cotei-părți ce se cuvine fiecărei persoane din bunurile care urmează să fie împărțite;

- felul bunurilor;
- domiciliul și ocupația părților;
- dacă unii dintre coproprietari, înainte de a se face împărțeala, au făcut construcții sau îmbunătățiri (cu acordul celorlalți coproprietar) asupra bunurilor.

Există situații în care bunul/bunurile nu pot să fie împărțite între toți coproprietarii, iar în această situație

instanța va atribui temporar întregul bun/bunuri unui singur coproprietar. Ulterior, instanța stabilește un termen în care persoana care a primit întregul bun va trebui să plătească fiecărei persoane o anumită sumă de bani care să corespundă cu partea lor din bun, ca în final întregul bun să fie al său. Bunul nu este oferit în mod definitiv, ci numai până se stabilește cărei persoane îi va reveni, dar este posibil să-i revină bunul tot acelei persoane care l-a primit în proprietate pentru o perioadă provizorie.

Spre exemplu, dacă trebuie împărțit un apartament (cu 1 cameră) între 5 persoane, este destul de dificil. Cea mai bună rezolvare ar fi ca apartamentul să fie dat unei singure persoane, să spunem că va fi dat Laurei, iar ea va plăti o sumă de bani celor 4 persoane, sumă care va compensa faptul că ele nu vor primi nicio parte din respectivul apartament.

Totodată, unul dintre coproprietari poate să ceară instanței să nu mai stabilească cui ar trebui să-i revină bunul și să i-l dea ei în mod definitiv, iar aceasta va trebui să plătească o sumă de bani persoanelor care nu primesc o parte din acel bun (sulta).

Dacă niciunul dintre coproprietari nu cere ca bunul să-i fie dat ei în întregime sau dacă s-a cerut acest lucru, însă persoana nu a plătit sumele de bani care trebuiau date celorlalți coproprietari, instanța poate să stabilească că bunul/bunurile vor fi vândute unei alte persoane.

Bunul/bunurile vor fi vândute prin licitație publică. Instanța stabilește un termen de licitație, care nu poate să fie mai mare de 30 de zile pentru bunurile mobile sau de 60 de zile pentru

bunurile imobile. Termenul se calculează de la data la care instanța a stabilit că bunul/bunurile vor fi vândute.

Instanța informează coproprietarii despre data, ora și locul unde bunul/bunurile vor fi vândute. Coproprietarii pot să accepte ca bunurile lor să fie vândute la orice preț oferit de cumpărători sau pot să stabilească un preț minim de vânzare a bunului/bunurilor.

Dacă instanța constată ca bunurile nu pot fi împărțite nicidecum, ea va hotărî închiderea dosarului, fără să decida cu privire la împărțea bunurilor. Acest lucru nu înseamnă că părțile nu pot să ceară din nou instanței să încerce să împartă bunurile.

În cazul în care instanța a decis cu privire la modul de împărțire a bunurilor, dar unul dintre coproprietari nu este mulțumit de soluția instanței, aceasta poate să facă apel împotriva hotărârii respective.

Procedura ordonanței președințiale

Prin intermediul ordonanței președințiale o persoană care este parte într-un proces în fața instanței, poate să ceară obținerea unei soluții rapide și provizorii pentru o situație urgentă, până când instanța soluționează respectivul proces.

Spre exemplu, să spunem că *Ana și Marius sunt în cursul unui proces de divorț, în fața instanței. De multe ori, procesele în fața instanței pot să dureze foarte mult, până când se soluționează. În astfel de situații pentru clarificarea mai rapidă a anumitor aspecte, instanța poate să ia o măsură provizorie prin intermediul unei ordonanțe președințiale. Dacă Ana și*

Marius au doi copii, dar mai durează până când se va decide cine o să aibă grijă de copii după divorț, instanța poate să dispună ca pentru o perioadă temporară, până când se soluționează divorțul, să aibă grijă de copii Ana, de pildă. Pentru astfel de situații, procedura ordonanței președințială este utilă, când este necesară stabilirea unor aspecte, care nu prea pot aștepta până se soluționează procesul. Desigur că, după ce instanța va soluționa divorțul, poate se va hotărî ca Marius să aibă grijă de copii în mod permanent, după divorț.

Când una dintre părți dorește ca instanța să dea o astfel de ordonanță, trebuie să introducă o cerere prin care să ceară acest lucru, la instanța care soluționează procesul care se desfășoară între cele două părți.

Instanța va cita părțile pentru a fi prezente când va soluționa cererea, dar în cazuri foarte urgente, cererea se poate rezolva și fără citarea lor. Părțile pot administra probe, dar numai dacă nu sunt probe greu de procurat, care ar necesita timp și ar întârzia rezolvarea cererii.

Ordonanța președințială dată de către instanță poate să fie atacată de către părți cu apel, într-un termen de 5 zile de când a fost pronunțată(dacă ordonanța a fost dată, iar părțile au fost chemate la instanță, deci se presupune că au fost acolo și au auzit ce a spus instanța) sau de când a fost comunicată părților(dacă ordonanța a fost dată fără ca părțile să fie chemate în fața instanței).

Cererile posesorii

Cu ajutorul acestor cereri, o persoană care

posedă un bun poate să ceară instanței de judecată să prevină sau să înlăture orice deranj cauzat posesiei sale sau, când bunul său a fost luat de către cineva, să ceară înapoierea lui. De asemenea, persoana care posedă bunul și a suferit un prejudiciu, poate să ceară despăgubiri.

Condițiile cererii posesorii:

- persoana a avut în posesie bunul;
- posesia bunului a fost deranjată, tulburată;
- bunul a fost în posesia persoanei cel puțin un an.

Posesia înseamnă deținerea unui lucru, dar posesia nu este la fel ca dreptul de proprietate. Ca să înțelegem, spre exemplu, eu proprietara unei mașini, îi dau kolegei mele, Elena, mașina ca s-o folosească pentru 2 ani de zile, în această situație, kolega mea va fi posesorul pe perioada cât îmi va folosi bunul, dar eu voi fi în continuare proprietară, chiar dacă pentru câteva săptămâni nu voi mai folosi mașina. Pe perioada în care i-am împrumutat mașina, Elena se comportă ca și cum ar fi proprietara mașini, dar nu este cu adevărat.

Astfel, dacă în timpul celor 2 ani în care Elena folosește mașina, cineva a furat mașina sau pretinde de fapt ca este a sa, Elena poate să facă o cerere posesorie pe care o depune la instanță prin care să susțină că ea este posesoarea, nu altcineva. Cererea poate să fie făcută inclusiv împotriva mea (proprietară a mașini), pentru că dacă noi ne-am înțeles ca ea să folosească mașina 2 ani de zile, dar eu ba o las, ba n-o las s-o folosească, eu îi deranjez posesia, o împiedic să folosească mașina.

Această cerere posesorie, se soluționează de instanță într-o manieră urgentă. Iar dacă mie sau Elenei nu ne convine cum a soluționat instanța cererea, putem ataca hotărârea dată de instanță cu apel.

Procedura ofertei de plată și consemnării

Această procedură este folosită atunci când o persoană îndatorată vrea să-și plătească datoria, dar persoana care ar trebui să accepte (creditorul) plata, refuză. În astfel de situații datornicul poate să facă o ofertă reală, iar apoi să consemneze suma sau obiectul care ar trebui acceptat de către creditor.

Oferta reală este o cerere prin care datornicul îi semnaleză creditorului că este invitat să primească ceea ce îi este datorat. => dacă creditorul nu se prezintă să-și ia banii sau bunul ori refuză să primească ceea ce îi este datorat, persoana îndatorată mai are la îndemână consemnarea.

Oferta reală se face prin intermediul unui executor judecătoresc, iar acesta va trimite o somație creditorului, pentru a-l informa că este invitat să-și preia banii sau obiectul datorat.

Consemnarea este o modalitate prin care persoana îndatorată depune suma de bani la CEC BANK S.A. sau la orice altă instituție de credit. Astfel, datornicul este liberat de datoria sa, iar când creditorul va dori să-și recupereze banii, îi va putea ridica de la bancă.

După ce datornicul a făcut consemnarea, adică a depus banii la bancă, executorul judecătoresc va constata, prin intermediul unei încheieri, că datornicul este liberat de datorie.

Creditorul poate să ceară instanței să anuleze încheierea prin care datornicul este liberat, dacă la momentul la care a depus banii nu a respectat anumite condiții.

Dacă cele două părți sunt într-un proces în fața instanței, datornicul poate să-i facă creditorului o ofertă de plată chiar în fața instanței. Dacă creditorul primește suma de bani sau obiectul, datornicul este liberat de datorie. În cazul în care creditorul lipsește sau refuză, datornicul va consemna suma sau bunul la bancă.

Procedura ordonanței de plată

Când un creditor așteaptă să-i fie plătită o sumă de bani, însă persoana îndatorată nu-și îndeplinește această datorie la termenul stabilit, creditorul are posibilitatea să formuleze o cerere privind ordonanța de plată. Practic, cu ajutorul acestei proceduri, creditorul poate să-și recupereze banii mai repede.

Înainte să formuleze o cerere către instanță, comunică datornicului o somație prin care îl informează că trebuie să plătească suma de bani datorată în 15 zile de la data de când a primit somația.

Această somație este obligatorie, având un caracter prealabil ordonanței de plată. Dacă creditorul nu i-a trimis mai întâi datornicului o astfel de somație, el nu poate să ceară instanței să dea o ordonanță de plată prin care să oblige datornicul să plătească.

Dacă datornicul nu plătește în termenul stabilit prin somație, creditorul poate să introducă o cerere privind ordonanța de plată la instanță.

Pentru că datornicul a depășit termenul de plată, după acest termen încep să se plătească dobânzi pentru fiecare zi în care nu s-a plătit. Dacă părțile nu au stabilit nivelul dobânzii, instanța aplică dobânda legală

penalizatoare. Creditorul poate să pretindă daune-interese suplimentare pentru toate cheltuielile făcute încercând să recupereze datoria lui.

Judecătorul dispune citarea părților pentru a fi prezente la soluționarea cererii, soluționarea se va face într-o manieră urgentă.

Dacă între timp creditorul își primește banii sau ajunge la o înțelegere cu datornicul, judecătorul închide dosarul.

Persoana care se presupune că are o datorie, are și ea posibilitatea să conteste existența acestei datorii, să susțină în fața instanței că nu are nimic de plătit sau că încă nu a ajuns la data scadentă. Dacă susținerile acestuia sunt întemeiate, instanța o să respingă cererea creditorului. Dacă creditorul este nemulțumit de faptul că instanța i-a respins cererea, el poate să facă o cerere prin care să ceară instanței anularea încheierii prin care i s-a respins cererea.

După ce instanța ajunge la concluzia că pretențiile creditorului sunt întemeiate și adevărate, va emite o ordonanță de plată în care va indica suma pe care o va plăti datornicul și termenul la care trebuia plătită. Desigur, după ce instanța analizează toate probele, poate să descopere că, creditorul are mult prea multe pretenții decât i s-ar cuveni. În astfel de situații, instanța o să fie de acord doar cu pretențiile care trebuie să-i fie plătite de către datornic.

Această ordonanță de plată este dată de către instanță în 45 de zile de când creditorul a solicitat această ordonanță, termenul va fi unul mai lung dacă datornicul a făcut și el o cerere (întâmpinare) prin care neagă existența sau scadența datoriei pe care o are.

Dacă instanța decide că această datorie există și trebuie plătită, datornicul are posibilitatea să facă o

cerere prin care să ceară instanței să anuleze această ordonanță care îl obligă să plătească. Poate să formuleze această cerere în 10 zile de când a primit ordonanța de plată.

Această cerere de anulare se va soluționa de instanță, de către un complet format din 2 judecători. Instanța poate să admită cererea datornicului, iar atunci va anula ordonanța de plată și acesta nu va mai plăti, sau instanța poate să admită cererea datornicului doar pe jumătate, iar în cazul ăsta el va mai avea de plătit o parte din bani.

Procedura cu privire la cererile de valoare redusă

Legea nouă oferă o procedură specială persoanelor care doresc să formuleze o cerere în fața instanței, iar valoarea cererii, adică a pretențiilor pe care le pretinde de la o altă persoană, nu depășesc suma de 10.000 lei.

Această procedură este opțională, persoana care face o cerere poate să aleagă între această procedură specială și procedura comună (regulile generale).

De exemplu: *Mircea are de recuperat de la Dan 7.500 de lei, cei doi au încheiat un contract de împrumut. Pentru că Dan refuză să-i returneze banii, Mircea merge la instanță și formulează o cerere prin care cere instanței să-l oblige pe Dan să-i dea banii înapoi și spune că dorește ca în procesul dintre cei doi să se aplice această procedură specială cu privire la cererile de valoare redusă. Practic, Mircea are o cerere prin care solicită înapoi cei 7.500 de lei, este o cerere de valoare redusă pentru că este sub 10.000 de lei. Alegând această procedură, lucrurile se vor*

desfășura mai ușor și mai repede.

Este o procedură mai simplă, mai ușoară pentru persoanele implicate. De principiu, părțile nici nu vor fi chemate în instanță când se soluționează cererea, ele sunt chemate doar dacă chiar este necesară prezența lor.

Instanța competentă să soluționeze cererea este judecătoria.

Un alt avantaj, sunt cheltuielile de judecată pe care le primește partea care câștigă procesul. Cel care pierde procesul plătește persoanei care a câștigat doar cheltuielile de judecată necesare, iar valoarea lor trebuie să fie una rezonabilă și proporțională cu valoarea pretențiilor din cerere.

Această procedură nu se poate aplica în orice litigiu, fiind exclusă în:

- materie fiscală, vamală sau administrativă și nici în litigiile în care este atrasă răspunderea statului pentru acte sau omisiuni în timpul în care își exercita autoritatea publică.
- litigiile cu privire la starea civilă(divorț) și capacitatea persoanelor fizice(punere sub interdicție judecătorească)
- materia drepturilor patrimoniale născute din raporturile de familie
- moștenire
- insolvența unei firme, proceduri privind lichidarea societăților insolvabile
- asigurări sociale
- dreptul muncii
- închirierea unor bunuri imobile(exceptând sumele de bani date pentru chirie)
- arbitraj
- atingeri aduse dreptului la viață privată sau alte

drepturi care privesc personalitatea.

Dacă o persoană face o astfel de cerere, însă ea nu poate fi rezolvată prin această procedură specială, ci doar prin cea generală, instanța o va rezolva potrivit procedurii generală, dacă persoana nu-și retrage cererea.

Reclamantul face această cerere prin completarea unui formular pe care îl depune la instanță, alături va trimite și înscrisuri(acte/documente) pe care vrea să le prezinte instanței.

Formularul respectiv cuprinde anumite rubrici care vor trebui completate, cu privire la:identificarea părților implicate în proces, valoarea pretenției, indicarea probelor și alte elemente necesare pentru soluționarea cauzei.

Este posibil ca uneori acest formular să nu fie complet sau destul de clar, iar în aceste situații instanța acordă o perioadă de timp, în care formularul trebuie completat sau modificat, iar dacă acest lucru nu se face în termen, cererea se anulează.

După ce instanța primește formularul corect, de la reclamant, îi trimite pârâtului un formular prin care poate să răspundă la ceea ce a scris reclamantul în formularul său. Astfel, pârâtul se apără împotriva acuzațiilor scrise de către reclamant.

Pârâtul are 30 de zile de când a primit formularul să-l depună la instanță și să trimită toate înscrisurile(acte/documentele) pe care vrea să i le prezinte instanței. Cu toate acestea, pârâtul poate să răspundă la formularul reclamantului și prin alt mijloc, nu neapărat printr-un formular. Dacă persoana învinuită are și ea pretențiile ei proprii față de reclamant, poate să formuleze o cerere reconvențională

prin care să le prezinte instanței. Ulterior, instanța îi trimite reclamantului formularul completat de pârât și cererea reconvențională(dacă pârâtul a făcut una), pentru a fi informat.

Instanța poate să permită părților să prezinte și altfel de probe decât înscrisuri. Hotărârea se va da de către instanță într-un termen de 30 de zile de când a primit toate informațiile necesare de la părți sau în 30 de zile de când au avut loc dezbateri orale cu părțile.

Această hotărâre poate fi atacată de partea nemulțumită cu apel, în termen de 30 de zile de când i-a fost comunicată hotărârea. În cazul în care s-a făcut apel, instanța poate să oprească temporar executarea silită a persoanei care trebuie să plătească, dacă se dă o cauțiune(sumă de bani) de 10% din valoarea pretențiilor contestate.

Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept

Această procedură este utilizată atunci când un imobil este locuit de către o persoană care a avut dreptul de a locui acolo și nu-l mai are sau nu l-a avut niciodată.

Și această procedură este una specială, astfel că cel interesat să evacueze o persoană dintr-un imobil poate să aleagă între această procedură specială și procedura de drept comun(generală).

Cererea se soluționează de către judecătoria din circumscripția în care se află imobilul locuit de persoana care nu are dreptul să locuiască acolo.

Citarea și comunicarea actelor provenite de la instanță se vor comunica persoanei care ocupă imobilul fără niciun drept chiar la locuința respectivă, instanța

va considera că acolo își are persoana domiciliul.

Există două categorii de persoane care pot ocupa un imobil fără să aibă acest drept, și anume :

- locatarul- care este chiriaș sau arendaș, în baza unui contract încetat/expirat (folosește terenul agricol al altuia, în schimbul unei sume de bani).
- ocupantul- o persoană care nu este nici proprietar, nici chiriaș și ocupă imobilul fără să aibă acest drept. În unele situații poate să aibă permisiunea din partea proprietarului, dar nu se încheie un contract între cei doi.

Dacă dreptul de a folosi imobilului a încetat din cauza faptului că a expirat termenul stabilit, chiriașul sau arendașul nu a mai plătit ori pur și simplu proprietarul vrea să obțină înapoi imobilul, din diverse motive =>proprietarul, îi trimite chiriașului/arendașului o notificare, prin intermediul executorului judecătoresc prin care îl informează pe chiriaș/arendaș că trebuie să predea înapoi imobilul în cel mult 30 de zile de când a primit această notificare.

Atunci când proprietarul a încheiat un contract de închiriere/arendă cu chiriașul/arendașul, iar contractul este pe perioadă nedeterminată, când proprietarul vrea să termine contractul se va considera automat că dorește și evacuarea chiriașului/arendașului.

Dacă contractul dintre proprietar și chiriaș/arendaș este pe o perioada determinată, înainte ca perioada contractului să expire, chiriașul/arendașul trebuie să fie informat cu cel puțin 30 de zile înainte că va fi evacuat din imobil.

Dacă locatarul sau ocupantul nu eliberează imobilul cu toate că a fost notificat, proprietarul poate să ceară instanței să dea o hotărâre executorie prin

care locatarul/ ocupantul să fie evacuat imediat.

Când se judecă cererea, părțile vor fi chemate în fața instanței. Cererea se soluționează de urgență, în cameră de consiliu. Dacă proprietarul a cerut evacuarea, dar și să-i fie plătită chiria/arenda, instanța va hotărî evacuarea persoanei și obligarea ei să plătească chiria/arenda. Împotriva cererii proprietarului, chiriașul/arendașul nu va putea formula cerere reconvențională prin care să pretindă că are și el anumite pretenții de la proprietar.

Atunci când locatarul nu-și respectă obligațiile care îi revin, și anume:

- să folosească imobilul cu grijă;
- să nu îl folosească în alt scop decât acela pentru care i-a fost dat. De exemplu, *dacă Claudiu a închiriat un imobil pentru a locui în el, acesta nu poate să deschidă un club în acel imobil;*
- să nu modifice structura construcției;
- să nu facă stricăciuni sau să folosească imobilul în mod abuziv;

==>în astfel de situații, proprietarul poate să ceară instanței să dea o ordonanță președințială prin care locatarul va fi obligat să înceteze orice acțiune abuzivă desfășurată și să readucă totul cum era înainte.

Această cerere poate fi formulată și de către unul dintre proprietari împotriva altui proprietar care a stricat, nu a folosit cum trebuie anumite instalații sau încăperi comune din imobil (holul blocului, curtea, liftul, uscătorul, etc) sau dacă unul dintre proprietari deranjează buna conviețuire în acel imobil.

Proprietarul unui imobil poate să ceară instanței să dea o ordonanță președințială prin care să oblige locatarul să facă anumite reparații necesare, care sunt

responsabilitatea lui sau să îi fie restrânsă folosirea spațiului închiriat sau să-l evacueze pentru ca proprietarul să poată să facă reparațiile necesare pe care le necesită imobilul.

Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii

Această procedură presupune situația unei persoane care are un drept asupra unui imobil obținut prin uzucapiune, nu printr-un contract încheiat, prin moștenire sau alte mijloace, iar acest drept trebuie înscris în Cartea funciară.

Uzucapiunea (posesia prelungită) este o modalitate legală prin care o persoană ajunge să fie proprietară asupra unui imobil sau să aibă un alt drept asupra lui (drept de suprafață, uzufruct, abitație), cu condiția ca ea să fi avut respectivul imobil în posesia ei o anumită perioadă de timp, fără întreruperi, adică în mod continuu.

Uzucapiunea este de două feluri:

- uzucapiunea extratabulară: o persoană (uzucapantul) posedă un imobil timp de 10 ani, iar imobilul nu este înscris în cartea funciară. După acești 10 ani persoana poate să ceară înscrierea dreptului său de proprietate sau alt drept real în cartea funciară, iar astfel dreptul ei va fi legal și "oficial".
- uzucapiunea tabulară: o persoană își înscrie dreptul de proprietate sau un alt drept real asupra unui imobil, în cartea funciară, deși el nu este adevăratul proprietar, însă dacă posedă imobilul respectiv pentru cel puțin 5 ani după ce a făcut înscrierea, el dobândește dreptul în mod

legal.

Persoana care dorește să-i fie înscris dreptul în cartea funciară, face o cerere pe care o depune la judecătoria în circumscripția careia se află imobilul pe care l-a uzucapat.

În această cerere, persoana care cere înscrierea va arăta: data de la care a început să posede imobilul, temeiul uzucapiunii, va preciza dacă imobilul este sau nu înscris în cartea funciară, numele ori denumirea vechiului proprietar sau moștenitorul lui, dacă cunoaște această informație.

La cerere se vor anexa:

- a) un certificat eliberat de serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor, care atestă că titularul dreptului înscris în cartea funciară este decedat, precum și data decesului sau, după caz, un certificat emis de autoritatea competentă, care atestă faptul că persoana juridică titulară a dreptului înscris în cartea funciară și-a încetat existența;
- b) un certificat eliberat de camera notarilor publici, din care să rezulte faptul dacă moștenirea titularului înscris în cartea funciară a fost sau nu dezbătută, iar în caz afirmativ, care sunt persoanele care au cules moștenirea respectivă;
- c) un certificat eliberat de primăria în a cărei rază teritorială este situat imobilul, din care să rezulte că acesta nu face parte din domeniul public al statului sau al unității administrativ-teritoriale;
- d) certificatul de rol fiscal, atunci când este cazul;
- e) înscrisul constatator al actului juridic pe care solicitantul și-a întemeiat posesia, atunci când este cazul;
- f) documentația tehnică cadastrală a imobilului, realizată, pe cheltuiala celui interesat, de o persoană

fizică sau juridică autorizată, potrivit legii;

g) extrasul de carte funciară pentru informare, cu arătarea titularului înscris în cartea funciară ori a înscrierii declarației de renunțare la proprietate, precum și a faptului dacă imobilul este sau nu grevat de sarcini, eliberat de biroul teritorial de cadastru și publicitate imobiliară; în cazul în care imobilul nu este înscris în cartea funciară în folosul altei persoane și nici grevat de sarcini, un certificat emis de același birou, care atestă acest fapt, inclusiv faptul că nu a fost alocat un număr cadastral pentru înscrierea imobilului;

h) lista cuprinzând numele, prenumele și domiciliul a cel puțin 2 martori.

După ce persoana depune cererea, instanța va chema la instanță proprietarul inițial care este înscris în cartea funciară sau moștenitorii lui și se va emite o somație care se va afișa la imobilul pe care persoana l-a uzucapat, la sediul instanței, la sediul biroului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară și la sediul primăriei în raza căreia se află imobilul. Instanța va publica somația și în două ziare cunoscute, dintre care unul să fie cunoscut la nivelul întregii țări.

Persoana care a făcut cererea pentru a-i fi notat dreptul de proprietate va plăti cheltuielile făcute cu afișarea și publicarea somației.

Dacă în 6 luni de când s-a publicat somația în ziar, nu s-a opus nimeni înscrierii dreptului de proprietate sau a altui drept real, în favoarea persoanei care a făcut cererea sau dacă adevăratul proprietar a murit, a renunțat la dreptul său asupra imobilului => instanța va soluționa cererea după ce ascultă ceea ce are de spus reclamantul și martorii, și după ce verifică dacă sunt îndeplinite condițiile legale pentru a dobândi dreptul asupra imobilului.

Dacă în termenul de 6 luni cineva s-a opus înscrierii dreptului, persoana care a cerut înscrierea dreptului în favoarea sa, va fi informată despre acest lucru. Ea va trebui să depună o cerere (întâmpinare) prin care să răspundă persoanei care se opune. După ce instanța primește această întâmpinare, stabilește un termen la care va soluționa cererea de înscriere a dreptului, termen la care ambele persoane vor fi chemate în instanță.

Dacă instanța admite cererea de înscriere a dreptului în favoarea persoanei care a uzucapat imobilul, ea va fi considerată proprietar de la data la care și-a înscris dreptul în cartea funciară.

Cauțiunea judiciară

Cauțiunea este o sumă de bani care se va plăti de către persoana care cere instanței să ia anumite măsuri față de o altă persoană, cu scopul de a compensa pentru posibile pagube care s-ar putea produce în dauna persoanei împotriva căreia s-a cerut respectiva măsură. Această cauțiune se plătește părții păgubite dacă cererea persoanei care a formulat-o se respinge, în caz contrar, dacă cererea se admite, persoana nu trebuie să plătească respectiva cauțiune.

Cauțiunea se depune de obicei în numerar, la CEC BANK-S.A. sau la altă bancă, fiind la dispoziția instanței sau a executorului judecătoresc.

Valoarea cauțiunii nu poate să fie mai mare de 20% din valoarea pretențiilor care fac obiectul cererii, iar în cazul în care pretențiile nu pot fi evaluate în bani, cauțiunea nu poate să fie mai mare de 10.000 de lei.

Dacă partea păgubită acceptă, în locul cauțiunii

se poate oferi și un drept de ipotecă imobiliară/mobiliară sau o creanță ipotecară, dacă valoarea lor este cel puțin egală cu valoarea cauțiunii care ar trebui depusă. Mai mult, dacă partea păgubită este de acord, cel care trebuie să plătească suma poate să aducă în loc un garant(o persoană care să garanteze că va plăti ea suma respectivă).

Dacă partea păgubită acceptă în locul sumei de bani un drept de ipotecă, instanța va cere ca acest drept să fie intabulat în cartea funciară sau înregistrarea lui la Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare.

Pentru a stabili valoarea cauțiunii, instanța va chema părțile în fața ei, într-un termen scurt. Dacă este foarte urgentă stabilirea cauțiunii, instanța poate s-o stabilească fără să mai cheme părțile. Instanța stabilește valoarea cauțiunii și termenul la care trebuie depusă, iar dacă cauțiunea nu se depune în termenul stabilit, măsurile luate, cerute de către parte, vor fi desființate.

Persoana care a depus cauțiunea în numerar, poate să ceară ulterior ca în schimbul banilor să depună alte bunuri sau să aducă o persoană drept garant.

Cauțiunea se restituie persoanei care a plătit-o, dacă partea păgubită nu a cerut-o. Persoana păgubită poate să ceară respectiva sumă printr-o cerere, în termen de 30 de zile de când hotărârea instanței a rămas definitivă sau de 30 de zile de când a încetat măsura/măsurile luate, și care se presupune că i-au produs un prejudiciu.

Pentru a fi restituită cauțiunea, partea care a depus-o trebuie să facă o cerere instanței. La soluționarea cererii de restituire vor fi chemate și părțile în instanță. Instanța dă o încheiere prin care

soluționează cererea, iar dacă una dintre părți este nemulțumită, o poate ataca cu recurs.

Protecția persoanelor defavorizate

Astfel cum am arătat chiar de la începutul prezentării, în afara sporirii rapidității soluționării cauzelor, prin Noul Cod de Procedură Civilă se acordă prioritate reglementărilor internaționale (tratatelor, convențiilor, directivelor Uniunii Europene). Se pune astfel mai mult accent pe drepturile și libertățile cetățenilor; protecția acestor drepturi și libertăți facându-se prin acordarea priorității tratatelor internaționale.

În ce privește protecția drepturilor și libertăților fundamentale, câteva link-uri de informare:

https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_RON.pdf

<http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/2018/11/Conven%C5%A3ia-pentru-ap%C4%83rarea-drepturilor-omului-%C5%9Fi-a-libert%C4%83%C5%A3ilor-fundamentale.pdf>

În ceea ce privește, spre exemplu, persoanele cu dizabilități, e bine de știut că, în afara reglementărilor interne, sunt protejate și prin convențiile europene. Mai jos link-urile pentru studiu și practica CEDO.

<https://www.fcndr.ro/index.php/2018/03/29/conventii-a-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/>

https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Disabled_RON.pdf

IV. Modele de cereri și acțiuni

1. Model general de cerere de chemare în judecată.

Către

Judecătoria____/Tribunalul (*instanța competentă*)

Domnule Președinte,

Subsemnatul (*nume/prenume complet*)
_____, domiciliat în (*adresa completă*)
_____, având Codul Numeric Personal, cu
domiciliul procesual ales pentru comunicarea
actelor de procedură în _____ în calitate de
reclamant,
formulez prezenta

Cerere de chemare în judecată

In contradictoriu cu dl/dna _____, domiciliat în
_____, având Codul Numeric Personal _____ în
calitate de pârât, pentru ca prin hotărârea ce o veți
pronunța să dispuneți:

- obligarea pârâtului la _____
- obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată;

Motivele cererii sunt următoarele:

Motivele de fapt: Înederez instanței că

Temeiul de drept: Îmi întemeiez cererea pe dispozițiile art. _____

Probe: Solicit încuviințarea următoarelor probe _____ (înscrieri/interogatoriu, expertiza)

Anexez:

- copie acțiune pentru instanță, pentru pârât,
- copii înscrieri certificate pentru conformitate,
- lista cu numele martorilor propuși și adresele acestora,
- chitanța de plată a taxei judiciare de timbru în cuantum de _____ lei,

Data

Semnătura,

Domnului Președinte al Judecătoriei/Tribunalului

2. Model acțiune în rezoluțiunea (încetarea) antecontractului de vânzare-cumpărare și restituirea avansului

Către

Judecătoria____/Tribunalul (instanța
competentă)

Domnule Președinte,

Subsemnatul (nume/prenume complet)
_____, domiciliat în (adresa completă)
_____, având Codul Numeric Personal, cu
domiciliul procesual ales pentru comunicarea
actelor de procedură în _____ în calitate de
reclamant,

În contradictoriu cu pârâții:

-
-

*Cu respect, formulăm și înaintăm
prezenta Cerere de chemare în judecată*

Prin care solicităm ca, în urma administrării probatoriului în cauză, prin sentința care urmează a fi pronunțată:

➤ *să dispuneți rezoluțiunea antecontractului de vânzare-cumpărare nr.__din data de__raportat la neîndeplinirea culpabilă a obligațiilor asumate și, în consecință, să dispuneți obligarea pârâților la restituirea*

sume de _____- achitată de către subsemnatul cu titlu de avans potrivit contractului;

- *să dispuneți obligarea pârâților la plata cheltuielilor de judecată ocazionate subsemnatului de inițierea și susținerea prezentului demers judiciar, din următoarele*

Motive

În fapt,

La data de _____, între subsemnatul, în calitate de promitent-cumpărător, și _____și _____, în calitate de promitenți-vânzători, s-a încheiat antecontractul de vânzare-cumpărare nr. ____, având ca obiect vânzarea-cumpărarea terenului în suprafață de __)___ mp, situat în zona numită „”, , identificat prin_____.

Potrivit convenției menționate, *pârâții* s-au obligat să vândă definitiv subsemnatului întreg dreptul de proprietate asupra terenului, declarând, totodată, pe proprie răspundere, că sunt singurii moștenitori ai terenului și că proprietatea lor provine prin moștenire de la antecesorul (tatăl) _____care l-a moștenit de la_____.

Vânzătorii au consimțit, totodată, la întabularea dreptului de proprietate în CF pe numele și în favoarea cumpărătorului și, respectiv, la semnarea tuturor actelor de întăbulare pentru cumpărător, reiterând că imobilul este deținut cu forme legale, fiind evidențiat în Registrul Agricol_____, urmând a fi eliberat titlu de proprietate.

Prețul total al terenului a fost stabilit la_____, plata urmând a fi făcută în două tranșe, astfel: suma de _____la data de_____, ca arvună, iar restul de_____la data predării titlului de proprietate. Prima tranșă, în

quantum de _____ a fost achitată de către subsemnatul, potrivit înțelegerii, dovadă fiind_____.

Obținerea și predarea titlului de proprietate necesar în vederea prefectării valabile a contractului de vânzare cumpărare a terenului este o obligație asumată de către pârâți prin semnarea contractului, la fel cum a fost asumată de către pârâți însăși transmiterea dreptului de proprietate asupra terenului.

Dat fiind că menționata obligație nu a fost îndeplinită, deși pârâții au fost puși în întârziere, fiind convocați la notar în vederea încheierii contractului în formă autentică, apreciem că în speță sunt îndeplinite condițiile pentru ca Onorata Instanță să pronunțe rezoluțiunea antecontractului din data de _____și să oblige pârâții la plata către subsemnatul a sumei de _____ - achitată cu titlu de avans preț în executarea acestui contract.

În drept, îmi întemeiez prezenta pe dispozițiile art. _____Cod procedură civilă, raportat la prevederile Codului civil_____.

În probațiune, solicit încuviințarea:

- probei cu înscrisuri, sens în care anexează prezentei:
- probei cu interogatoriul pârâților.

Cu stimă,

Data_____

2.1. Model întâmpinare la acțiunea în rezoluțiunea (încetarea) antecontractului de vânzare-cumpărare și restituirea avansului

Către

Judecătoria____/Tribunalul (instanța
competentă)

Dos. nr. _____

Domnule Președinte,

Subsemnații: (nume/prenume complet)
_____, domiciliat în (adresa completă) _____,
având Codul Numeric Personal, cu domiciliul procesual
ales pentru comunicarea actelor de procedură în
_____ in calitate de *pârâți* in dosarul mai-sus
rubricat, formulăm prezenta

Întâmpinare

La cererea de chemare in judecată formulată de către :
_____ domiciliat în (adresa completă)
_____, având Codul Numeric Personal, cu
domiciliul procesual ales pentru comunicarea actelor de
procedură în _____, reprezentat prin avocat _____cu
sediul in _____adresă aleasă pentru
comunicarea actelor de procedură

Solicitându-va respectuos să dispuneți, după analizarea motivelor de fapt și de drept ce stau la baza prezentei, **respingerea ca neîntemeiată** a cererii de chemare în judecată înaintată de către reclamant Pentru următoarele

MOTIVE

Cu referire la cererea de chemare în judecată formulată, înțelegem să invocăm:

*Excepția prematurității cererii (nu s-a emis încă Titlul de proprietate)
Excepția lipsei timbrajului.*

Pe fondul cererii de chemare în judecată.

În ipoteza în care s-ar respinge excepțiile invocate, apărările subsemnaților sunt: -

-
-

Vă solicităm respectuos să dispuneți, după analizarea motivelor de fapt și de drept ce stau la baza prezentei, respingerea cererii de chemare în judecată formulată.

In probațiune, solicităm încuviințarea probei cu înscrisuri, interogatoriul reclamantului, precum și orice alte probe ce ar reieși din dezbateri ca fiind utile și pertinente soluționării cauzei.

In drept, ne întemeiem prezenta pe prevederile art. _____

Anexăm în copie certificată de conformitate cu originalul, toate documentele menționate în cuprinsul prezentei:

Cu stimă,

Data_____

2.2. Model răspuns întâmpinare la acțiunea în rezoluțiunea (încetarea) antecontractului de vânzare-cumpărare și restituirea avansului

Către

Judecătoria____/Tribunalul (instanța
competentă)

Dos. nr. _____

Domnule Președinte,

Subsemnatul: (nume/prenume complet)
_____, domiciliat în (adresa completă) _____,
având Codul Numeric Personal, cu domiciliul procesual
ales pentru comunicarea actelor de procedură în

_____ în calitate de *reclamant* in dosarul mai-sus rubricat, formulăm prezentul

Răspuns la întâmpinarea

formulată de către *pârâții*:

-
-

_____ domiciliați în (*adresa completă*) _____, având Codul Numeric Personal, cu domiciliul procesual ales pentru comunicarea actelor de procedură în _____, reprezentat prin avocat _____ cu sediul în _____ adresă aleasă pentru comunicarea actelor de procedură

Solicitându-vă respectuos să dispuneți, după analizarea motivelor de fapt și de drept ce stau la baza prezentului, *respingerea apărărilor pârâților* Pentru următoarele

MOTIVE

Cu referire la excepțiile formulate, înțelegem să arătăm că:

Excepția prematurității cererii (s-a emis Titlul de proprietate, însa pe numele altcuiva)

Excepția lipsei timbrajului (s-a achitat taxa de timbru, conform chitanței nr.____)

Pe fondul apărărilor pârâților

Vă solicităm respectuos să dispuneți, după analizarea motivelor de fapt și de drept ce stau la baza prezentei, admiterea cererii de chemare în judecată formulată și respingerea apărărilor pârâților.

Cu stima,

Data _____

3. Model cerere executare silită

Către

Biroul executorului judecătoresc

Subsemnatul (nume/prenume complet) _____, domiciliat în (adresa completă) _____, având Codul Numeric Personal, cu domiciliul procesual ales pentru comunicarea actelor de procedură în _____ în calitate de reclamant,

formulez prezenta

Cerere de executare silită

Prin care vă adresăm solicitarea de a iniția demersurile de executare silită pentru suma de _____, la care se vor adăuga dobânzile până la data plății efective, împotriva debitorilor :

În baza următorului titlu executoriu:
Hotărârea judecătorească definitivă
nr.____/2019, pronunțată de către_____

Debitorii nu au înțeles să-ți onoreze obligațiile de plată.

În temeiul art. _____Cod de Procedură Civilă, solicităm recuperarea onorariului de executare, precum și a tuturor cheltuielilor ocazionate de efectuarea executării.

In drept, ne întemeiem prezenta cerere pe dispozițiile art.. 664 și urm., Cod de Procedură Civilă.

În susținerea cererii, anexăm următoarele (în original și copie):

- Hotărârea judecătorească definitivă nr.____/2019, pronunțată de către_____
-
-

Cu stimă,

Data_____

V. Principii orizontale

Dezvoltare durabilă

Conceptul de dezvoltare durabilă desemnează totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică care se axează în primul rând pe asigurarea unui echilibru între aspectele sociale, economice și ecologice și elementele capitalului natural.

Cea mai cunoscută definiție a dezvoltării durabile este cu siguranță cea dată de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (WCED) în raportul „Viitorul nostru comun”, cunoscut și sub numele de Raportul Brundtland: „dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”.

Deși inițial dezvoltarea durabilă s-a vrut a fi o soluție la criza ecologică determinată de intensă exploatare industrială a resurselor și degradarea continuă a mediului și căuta deci în primul rând prezervarea calității mediului înconjurător, în prezent conceptul s-a extins asupra calității vieții în complexitatea sa, și sub aspect economic și social.

Obiect al dezvoltării durabile este acum și preocuparea pentru dreptate și echitate între state, nu numai între generații.

O societate durabilă este, o societate care își modelează sistemul economic și social astfel încât resursele naturale globale și sistemele de suport ale vieții să fie menținute.

Dezvoltarea durabilă promovează conceptul de conciliere între progresul

economic și social fără a pune în pericol echilibrul natural al planetei. Ideea care stă la baza acestui concept este aceea de a asigura o calitate mai bună a vieții pentru toți locuitorii planetei, atât pentru generația prezentă, cât și pentru generațiile viitoare.

Fiecare om, conștient sau nu, poate contribui la dezvoltarea durabilă. Se poate vorbi de o gândire de durată atunci când se colectează (depun) deșeuri din plastic sau hârtie în locurile special amenajate. Multe fabrici folosesc deșeuri drept combustibil, iar în anumite localități se încearcă implementarea unor sisteme de încălzire casnică pe bază arderii deșeurilor. Unele companii au conștientizat importanța economică (dar și ecologică) a recuperării și refolosirii deșeurilor. La nivelul Uniunii Europene, în cadrul Consiliul European de la Goteborg, din iunie 2001, a fost adoptată Strategia Europeană de Dezvoltare Durabilă. Obiectivele generale ale Strategiei sunt următoarele:

- Limitarea schimbărilor climatice și a costurilor și efectelor sale negative pentru societate și mediu.
- Asigurarea că sistemul de transport satisface nevoile economice, sociale și de mediu ale societății noastre, minimizând impacturile sale nedorite asupra economiei, societății și mediului.
- Promovarea modelelor de producție și consum durabile.
- Îmbunătățirea managementului și evitarea supraexploatării resurselor naturale, recunoscând valoarea serviciilor ecosistemelor.
- Promovarea unei bune sănătăți publice în mod echitabil și îmbunătățirea protecției împotriva amenințărilor asupra sănătății.

cadrul generațiilor, a asigura securitatea și a crește calitatea vieții cetățenilor ca o precondiție pentru păstrarea bunăstării individuale.

- Promovarea activă a dezvoltării durabile pe scară largă, asigurând că politicile interne și externe ale UE sunt în acord cu dezvoltarea durabilă și angajamentele internaționale ale acesteia.

În România, ca stat membru al Uniunii Europene, în anul 1997 a fost creat Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă, sub egida Academiei Române, care în timp a reușit să devină cea mai autorizată voce din societatea civilă în domeniul elaborării de propuneri și strategii pentru dezvoltarea durabilă a României.

Scopul Centrului Național pentru Dezvoltare Durabilă este de a identifica prioritățile de dezvoltare durabilă ale României și realizarea acestora prin proiecte concrete la nivel național și local. Strategia propune o viziune a dezvoltării României în perspectiva următoarelor două decenii, cu obiective care transcend dur ciclurilor electorale și preferințele politice conjuncturale:

Orizont 2013: Încorporarea organică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor și politicilor publice ale României ca stat membru al Uniunii Europene;

Orizont 2020: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile;

Orizont 2030: Apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale Uniunii Europene din punct de vedere al dezvoltării durabile.

Conceptul de dezvoltare durabilă poate fi caracterizat din mai multe puncte de vedere, prin următoarele elemente :

economie: eficiență, creștere, stabilitate

societate: nivel de trai, echitate, dialog social și delegarea responsabilităților, protejarea culturii/patrimoniului

ecologie: conservarea și protejarea resurselor naturale, biodiversitate, evitarea poluării

Poluatorul plătește

Promovarea conceptului „conservarea și protejarea biodiversității” va fi efectuată prin: - includerea în materialele de prezentare (inclusiv cu ocazia evenimentelor organizate în cadrul proiectului) a mesajelor de informare și conștientizare cu privire la protejarea biodiversității - participanții vor fi îndrumați să nu desfășoare activități în zone protejate, zone verzi, etc - colectarea selectivă a tuturor materialelor reciclabile (hârtie, cartușe de imprimantă, toner) și consumul eficient al energiei electrice, atât de către echipa de implementare a proiectului, cât și de către membrii rețelei tematice.

Protecția biodiversității

Proiectul aplică principiile dezvoltării durabile prin utilizarea eficientă și rațională a resurselor, cu respectarea legislației în vigoare în ceea ce privește păstrarea, conservarea, folosirea “durabilă” a resurselor naturale. În cadrul platformei se vor folosi fișiere electronice pentru corespondența între utilizatori, se va

încuraja multiplicarea materialelor și printarea documentelor doar când este absolut necesar, precum și utilizarea hârtiei reciclabile; comunicarea prin mijloace electronice va suplini comunicarea pe hârtie, asigurând dezvoltarea de bune practici între beneficiarii programului și grupul de experți. Pentru activitatea de management se va folosi hârtie reciclabilă.

Utilizarea eficientă a resurselor

În cadrul conferinței de la activitatea A5.1 se va aborda problematica nevoilor și oportunităților generate de tranziția la o economie cu emisii de carbon scăzute și rezistența la schimbările climatice, crescând gradul general de conștientizare asupra acestor aspecte și creându-se premisele necesare ca partenerii asociați în rețeaua tematică să țină cont de acele activități care ar putea afecta în mod negativ mediul.

Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice

În cadrul proiectului, pe durata conferinței de la finalul proiectului se va include o secțiune referitoare la promovarea comportamentului beneficiarilor cu privire la rezistența la dezastre, crescând gradul de conștientizare asupra acestui concept și creându-se premisele necesare ca cei implicați în activitățile proiectului să țină cont de acele măsuri de protecție împotriva unor dezastre naturale sau tehnologice care le-ar putea produce pagube materiale în desfasurarea activității proprii.

Egalitate de șanse

Egalitatea de șanse este conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Conceptul are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală. Dreptul la egalitate de șanse este un drept fundamental în cadrul Uniunii Europene.

Egalitate de șanse între femei și bărbați

Egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați reprezintă un principiu fundamental al drepturilor omului cu o largă aplicare în diferite domenii. În același timp, realizarea egalității de drept și de fapt între femei și bărbați este un element cheie în prevenirea și eliminarea inechităților sociale manifestate pregnant la nivelul societății contemporane. În fapt, persistența inegalităților dintre femei și bărbați reprezintă o consecință a relațiilor istoric inegale de putere dintre femei și bărbați, care au condus la discriminarea împotriva femeilor de către bărbați și la împiedicarea progresului deplin al femeilor. În mod indiscutabil, egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați se referă la relațiile sociale între indivizi, atât în spațiul public, cât și în cel privat.

Egalitate de șanse între femei și bărbați se poate defini, atât în general, cât și în cazul actualului proiect, printr-un set de măsuri printre care: oferirea de venituri egale pentru munca de valoare egală a angajaților de gen

masculin și feminin, condiții de muncă ce respectă normele de menținere a sănătății și securității în muncă, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, asigurarea accesului nediscriminatoriu la angajare în toate posturile vacante și la toate nivelurile ierarhice pentru femei și bărbați în aceeași măsură. În faza de implementare a proiectului se va lua în considerare egalitatea de gen la nivelul constituirii echipei de proiect. În ceea ce privește managementul proiectului, în stabilirea echipei de management vor fi utilizate aceleași criterii de competență, urmărindu-se pe cât este posibil realizarea unui echilibru între numărul de bărbați și de femei. Numărul bărbaților și femeilor selectați pentru grupul țintă va respecta, pe cât posibil, structura demografică a populației. Fiecare ghid și broșură elaborate vor conține în mod obligatoriu, următoarele măsuri: egalitatea de șanse, nediscriminarea și egalitatea de gen - o secțiune de promovare a egalității de șanse între femei și bărbați, a egalității de șanse pentru toți, fără discriminare în funcție de gen, rasă, origine etnică, religie, handicap, vârsta, orientare sexuală- în contextul accesului nediscriminatoriu la serviciile și aplicațiile dezvoltate prin proiect.

Nediscriminare

Conform Ordonanței nr. 137/2001 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, discriminarea reprezintă orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o

categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Proiectul respectă în toate etapele sale principiul nediscriminării. Atât în etapa de elaborare, cât și în cea de implementare și postimplementare, în toate operațiunile sale (management, identificare a grupurilor țintă etc.), respectă principiile non-discriminării, adoptând politicile și practicile prin care să nu se realizeze nici o deosebire, excludere, restricție sau preferință pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârsta, dizabilitate, boli cornice contagioase, apartenență la o categorie defavorizată precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

surse:

<http://www.serviciisociale.info/js/ckfinder/userfiles/files/Dezvoltare%20durabila.pdf>

<http://comunitatedurabila.ro/articol/8/ce-este-dezvoltarea-durabila.html>

<http://planningoradea.blogspot.ro/2011/11/principiile-dezvoltarii-durabile.html>

<http://success-romania.ro/economie-sociala/ce-este-dezvoltarea-durabil-.htm>

VI. Despre proiect...

În perioada 29.03.2019-28.03.2020 Asociația Liga Apărării Drepturilor Colective desfășoară proiectul “Justiție și mediere pentru toată lumea/ Law and mediation for everyone”.

Câteva detalii referitoare la acest proiect:

Apel: POCA/219/2/3/Asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul sistemului judiciar în vederea îmbunătățirii accesului și a calității serviciilor furnizate la nivelul acestuia/3/Asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul sistemului judiciar în vederea îmbunătățirii accesului și a calității serviciilor furnizate la nivelul acestuia

Titlu proiect: ”Justiție și mediere pentru toată lumea/ Law and mediation for everyone”

Cod proiect:126480

Beneficiar: Asociația Liga Apărării Drepturilor Colective
Durata desfășurare: 29.03.2019-28.03.2020

Scop/Obiectiv general: Obiectivul general al proiectului este atât de a sprijini populația din mediul rural în procesul de identificare și de înțelegere a drepturilor cetățenilor conform legislației în vigoare precum și de a îmbunătăți și facilita accesul românilor la serviciile de mediere și asistență juridică.

Obiective specifice:

1. Mediatizarea și diseminarea în trei comune din județul Cluj a informațiilor cu privire la prevederile introduse de noile coduri privind drepturile cetățenilor.
2. Creșterea accesului comunității rurale la justiție.
3. Promovarea medierii ca metodă alternativă de soluționare a litigiilor.
4. Transpunerea într-un limbaj uzual a informațiilor juridice de maxim interes pentru cetățenii din mediul rural.

Rezultate:

Grad crescut de acces la justiție al cetățenilor din mediul rural prin derularea de campanii de informare/educație juridică și oferirea de servicii suport, inclusiv de asistență juridică, puse la dispoziția cetățenilor:

4 ghiduri cu privire la drepturile cetățenilor conform noilor coduri elaborate și distribuite cetățenilor din mediul rural în 3 comune din județul Cluj

12 broșuri care vizează 12 domenii de interes juridic elaborate și distribuite

1 Platforma online “Justiție și mediere pentru toată lumea”.

Grup țintă:

Grupul țintă al proiectului este alcătuit din cetățeni din 3 comune din județul Cluj: Comuna Cornești, Comuna Căianu și Comuna Valea Ierii. Aceștia vor fi informați cu privire la drepturile lor conform noilor coduri (civil, penal, de procedură civilă și de

procedura penală). De asemenea, se vor identifica problemele juridice pe care aceștia le au și se vor realiza 12 broșuri pe tema acelor probleme pentru ca cetățenii să aibă acces la justiție și să fie informați corespunzător în vederea rezolvării problemelor. Prin intermediul platformei online care va fi realizată în cadrul proiectului vor avea acces la toate materialele de informare și la toate serviciile platformei toți cetățenii din țară care sunt interesați.

Descriere activități:

A2. Elaborarea și distribuirea de ghiduri cu privire la drepturile cetățenilor conform noilor coduri

În cadrul acestei activități se vor elabora 4 ghiduri cu privire la modificările aduse în materie de drepturi ale cetățenilor de către noile ghiduri:

1. Ghid privind modificările introduse prin noul cod civil privind drepturile cetățenilor;
2. Ghid privind modificările introduse prin noul cod de procedură civilă privind drepturile cetățenilor;
3. Ghid privind modificările introduse prin noul cod penal privind drepturile cetățenilor;
4. Ghid privind modificările introduse prin noul cod de procedură penală privind drepturile cetățenilor.

În cuprinsul ghidurilor vor fi menționate toate aspectele legislative modificate de respectivul cod cu privire la drepturile cetățenilor, precum și o scurta prezentare a acestor drepturi. Modificările care privesc grupurile dezavantajate: femeile, copiii, comunitățile defavorizate, etc. vor fi cuprinse într-o secțiune separată în cuprinsul fiecărui ghid.

Accentul se va pune în situația tuturor materialelor pe vulgarizarea dreptului prin punerea la dispoziția cetățenilor a informațiilor în limbaj comun, accesibil acestora, pe acordarea unor cereri

tip/formulare utile ori de câte ori este posibil și pe indicarea textelor legale și a surselor principale de informare, inclusiv link-uri utile.

A3 Elaborarea și distribuirea de materiale informative cu privire la 12 domenii de interes pentru cetățenii din mediul rural

În urma cercetării realizate în cadrul proiectului, vor rezulta care sunt domeniile actuale de interes din sfera juridicului pentru cetățenii din mediul rural. Primele 12 domenii cu procentajul cel mai ridicat de interes pentru cetățeni vor fi cuprinse fiecare în cadrul unei broșuri, rezultând astfel 12 broșuri cu informații juridice utile pentru cetățenii din mediul rural.

Broșurile vor fi împărțite cetățenilor din mediul rural și vor fi postate și în cadrul platformei online, astfel încât oricine va putea beneficia de ele, aplicabilitatea lor fiind la nivel național.

A.4 Platforma online “Justiție și mediere pentru toată lumea”

Platforma va cuprinde două secțiuni. O secțiune dedicată transparenței, asistenței juridice și consilierii și o secțiune dedicată serviciilor de mediere. Vor exista categorii diferite de useri cu specificații diferite în cadrul platformei (cetățeni, mediatori, etc.). În vederea utilizării platformei de către cetățenii din regiunile mai puțin dezvoltate, se va desfășura un training cu funcționarii din primării, astfel încât, în momentul în care cetățeanul solicită ajutor primăriei, funcționarul să-i poată da informații despre platformă și despre modul de accesare.

Platforma va respecta prevederile General Data Protection Regulation. Acestea vor fi aduse la cunoștința utilizatorilor în momentul accesării platformei și a creării contului. Prin accesarea platformei cetățenii vor fi asistați juridic.

Platforma va putea fi folosită și la nivel național de către avocați și mediatori din toată țara și normal, de către toți cetățenii interesați de servicii de mediere și de servicii de informare referitor la diverse probleme juridice.

În ceea ce privește secțiunea dedicată medierii, se urmărește, evitarea apelării cetățeanului la instanța de judecată în cazul în care problema sa se poate rezolva prin metode ADR.

Valoare totală a proiectului: 1.063.336,56 lei

Valoare eligibilă a proiectului: 1.052.696,56 lei

Valoare eligibilă nerambursabilă din FSE: 876.896,26 lei

Valoare eligibilă nerambursabilă din bugetul național: 154.746,38 lei

Cofinanțare eligibilă a beneficiarului: 21.053,92 lei

În loc de final...

În speranța că am reușit să răspundem câtorva nevoi și să aducem un plus de informație care să vă ajute, trebuie să mai spunem că acest Nou Cod de Procedură Civilă e departe de a fi încheiat seria modificărilor. Vor urma și altele, întrucât legiuitorul trebuie să fie atent la viața cotidiană și să o reglementeze pe măsura evoluției societății.